1 izvoljo

Poštnina plačana v gotovini | Leto LVII. | V Ljubljani, v petek, dne 26. julija 1929 | Št. 167 | [redacted] | St. 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen pondeljka in dneve po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo ~ Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 ~ Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pred petnajstimi leti

Usodno nedeljo dne 26. julija 1914 je osrečila narode bivše avstro-ogrske monarhije vest, da se znani častihlepni puhloglavec grof Berchtold, takrat avstrijski minister za zunanje zadeve, ni izvolil zadovoljiti z odgovorom Srbije na avstrijsko noto, ki ni od male kraljevine zahtevala nič menj, kakor da se pri zatiranju jugoslovanskega pokreta posluži sodelovanja organov c. in kr. avstro-ogrske vlade (§ 5). Ker Srbija, ki je izjavila, da kot kulturna država rada lojalno ugodi vsem upravičenim zahtevam velike sosedne monarhije, kolikor se tiče sarajevskega atentata, naravno ni privolila v kršitev svoje državne suverenitete, je dunajska vlada po že davnej od kamarile izdelanem načrtu naznanila »svojim narodom«, da je zaradi varstva časti in ugleda države in njene posesti iz mednarodnega stališča primorana prijeti za meč — kljub temu, da so Anglija, Francija in Rusija bile odkritosrčno pripravljene po prijateljskem mednarodnem razgovoru sodelovati v svrho mirne poravnave spora.

Dunajska aristokratsko-generalska klika, ki je hotela rešiti avstro-ogrsko monarhijo naravno vršečega se notranjega razpada po »energičnem in hitrem udarcu« na »vse sovražnike«, je zavestno od sarajevskega dogodka delala na vojno napoved Srbiji, da se onemogoči vsaka možnost mirne rešitve. Tako se je točno en mesec po sarajevskem dogodku od 28. junija, kakor izračunano, dne 28. julija 1914 po cesarju Francu Jožefu podpisal usodni akt vojne napovedi Srbiji, potem ko je bila avstro-ogrska armada že dva dni poprej, to je 26. julija, mobilizirana. Javno mnenje pa se je obdelavalo v tem smislu, da se Anglija v avstrijsko-srbski spor ne bo vmešavala in da se bo Rusija ustrašila Nemčije, ki se je postavila energično na stran svoje zaveznice. Še 1. avgusta so bili listi monarhije primorani na dunajski nalog izrekati nado, da se bo Rusija na nasvet »modre Anglije« iztreznila, kar se pa ni zgodilo, kajti že dan potem, 2. avgusta je prišlo do vojne napovedi Nemčije Rusiji. Histerični in megalomanski Viljem je namreč smatral, da je prišel ugodni trenutek, ko se bo mogel nemški imperializem na poti do osvajanja sveta »z enim mogočnim udarcem« iznebiti največje ovire na tej zmagoslavni poti, Anglije. Že naslednjega dne, 3. avgusta, so nemške čete vkoračile v Rusijo, obenem pa so se kar avtomatično začele sovražnosti na nemško-francoski meji, na kar je dne 4. avgusta ob 7. uri zvečer Anglija Nemčiji v vsej formi napovedala vojsko.

Iz »kazenske ekspedicije proti mali Srbiji«, ki naj bi se po zamislu avstrijskega generalštaba v par dneh pokorila, je nastal krvavi svetovni požar, kakršnega človeška zgodovina ne pomni in ki je največjega neposrednega krivca, avstroogrsko monarhijo, po štirih letih za vselej izbrisal iz zemljevida.

Posredno je seveda bila cela vrsta vzrokov bodisi idealnega (tega ne moremo tajiti) in čisto političnega, bodisi gospodarskega splošnoevropskega pa naravnost svetovnousodnega značaja, ki so razvneli veliko klanje. Neutajljiv fakt pa je, da so k svetovni vojski **največ** doprinesli oni državniki bivše avstroogrske monarhije, ki so hoteli njene slovanske narode proti vsakemu naravnemu rezonu in zgodovinskemu razvoju ter zahtevam kulturnega in gospodarskega napredka popolnoma podjarmiti hegemoniji nemškega plemena. Ko pa so stremljenja Slovanov, v prvi vrsti Čehov in Jugoslovanov po samostojnem narodnem življenju kljub pritisku ali pa ravno zaradi pritiska postajala vedno močnejša, je dunajska klika sklenila s preventivno vojsko, čeprav za ceno milijonov življenj, rešiti nemško-madjarsko dualistično nadvlado. Pravičnost Previdnosti, ki vodi zgodovino, je hotela, da je duševno najbolj omejeni izmed onega nemškega plemstva, ki je zadnje decenije vodilo zunanjo politiko monarhije, obenem z vojno napovedjo Srbiji podpisal konec monarhije in nemškomadjarske nadoblasti v srednji Evropi. Obenem z uničenjem tolikih življenj in ogromnih gospodarskih vrednot je po dunajskih in berlinskih vlastodržcih izzvan krvavi svetovni metež med drugim prinesel čisto naravno zedinjenje in državno samostojnost Jugoslovanom. Samoopredeljenje narodov sploh se je po verzajskem miru v veliki meri dejansko uresničilo in v principu zmagalo, tako da se je z neizmernim zlom strašne vojne odkupilo mnogo dobrega in so se vpostavile, oziroma pomagale ustvariti mnoge idealne vrednote bodisi političnega bodisi socialnega značaja.

Največja idealna vrednota pa je gotovo spoznanje, da je kljub vsem tem učinkom vojna tako ogromno zlo, da se mora iz sredstev poravnave mednarodnih in meddržavnih sporov s skupnimi napori vseh narodov za bodoče brezpogojno izključiti. V to svrho je treba, da izvestni državniki krotijo neupravičene imperialistične, osvajalne pa tudi maščevalne in povračevalne instinkte, **da se obstoječe mirovno stanje odkritosrčno prizna in pomaga utrditi** in da se narodi in države čedaljebolj zbližajo v vzajemno mirno delavnost, moralno obnovo in gospodarsko okrepitev in pravično, socialno ureditev vsega sveta. Čeprav se je mirno obzorje po letu 1918 že večkrat zatemnilo po grozečih nevarnostih, ki so napovedovale nove nevihte, se je vendar doslej še vedno posrečilo razgnati oblake in ustvariti močne mednarodne garancije za mir in čimvečjo solidarnost vseh narodov sveta. To nam dokazujejo tudi važni dogodki zadnjih dni. Zato je optimizem, da so narodi iz svetovne vojne 1914—1918 črpali dober nauk za bodočnost, vseskozi upravičen.

Mi sami pa se ob petnajstletnici svetovne vojne napovedi radostno spominjamo, da je bil to začetek našemu osvobojenju in zedinjenju v veliko jugoslovansko državo.

Proti amnestiji vojnih krivcev

Naša nota bolgarski vladi -- Nezadovoljiv odgovor -- Protesti proti razbojniškim upadom -- Bolgarske simpatije do Madjarov

Belgrad, 25. julija. (Tel. »Slov.«) **Včeraj je jugoslovanski poslanik v Sofiji Ljuba Nešić izročil predsedniku bolgarske vlade Ljapčevu noto, v kateri je zahteval pojasnila, kako bolgarska vlada smatra amnestijo, ki je bila pred kratkim izglasovana, združljivo z mirovno pogodbo v Neilleu. Danes je Ljapčev v imenu bolgarske vlade odgovoril, da smatra Bolgarija amnestijo za notranjo zadevo. Kar se tiče generala Žekova, bivšega vrhovnega poveljnika bolgarske armade, ki ga je naša vlada v noti imenovala, je Ljapčev odgovoril, da je bil Žekov obsojen pred bolgarskim sodiščem in da je zato tudi njegova amnestija notranja bolgarska zadeva. Ta odgovor bolgarske vlade v Belgradu ni zadovoljil.**

Sofija, 25. julija. (Tel. »Sl.«) O natančni vsebini jugoslovanske verbalne note radi amnestije Radoslavova in Tončeva doznava Vaš dopisnik: Nota najprej ugotavlja, da je bila bolgarska vlada na podlagi **čl. 108 neuillske pogodbe dolžna izročiti jugoslovanski vladi radi sodnega postopanja vse osebe, katerim se je očitalo, da so kršile mednarodne vojne zakone, ker so vršile zločine v času okupacije srbskega ozemlja.** Ker je Bolgarska svoječasno izjavila, da bo te osebe izročila bolgarskim sodiščem, jugoslovanska vlada ni vztrajala na tem, da se ji izročijo, in prepustila obsodbo bolgarskim sodiščem. **V želji, da se preteklost pozabi, jugoslovanska vlada svoječasno ni storila nobenega koraka, da bi zahtevala obsodbo dotičnih oseb, temveč se je zadovoljila s tem, da se gotovi zločinci izročijo bolgarskim sodiščem v obsodbo za dokaz, da Bolgarska ne odobrava njihovih dejanj.** Amnestijski zakon, ki ga je v kratkem sprejelo sobranje, pa je po mnenju jugoslov. vlade v nasprotstvu z dolžnostmi, ki jih je prevzela Bolgarska na podlagi mirovne pogodbe. Če bi šlo za manjše zločince, kateri bi bili deležni te amnestije, bi Jugoslavija tega ne smatrala za povod za predstavke, dasi se ji razlogi amnestije niso sporočili. **Med amnestiranci pa so tudi take osebe, ki so storile dejanja, katerih ni mogoče opravičiti z ničemer in kakršnih ni storila nobena druga država v vojni.** Nota navaja potem kot dokaz nekatera povelja bolgarskega vrhovnega poveljnika v svetovni vojni generala Zečeva in izjavlja, da ta in slična povelja jugoslovanski vladi ne dovoljujejo, da bi mirno dopustila postopek, s katerim se taki zločinci ne samo pomiloščajo, temveč celo amnestirajo. Jugoslovanska vlada je mnenja, da je tako postopanje v očitnem nasprotstvu s čl. 118, 119 in 120 neuillske mirovne pogodbe, in zahteva zato, da bolgarska vlada pojasni, ali smatra, da je amnestijski zakon v soglasju z določbami mirovne pogodbe. Jugoslovanska nota je bila naslovljena osebno na ministrskega predsednika.

*

Belgrad, 25. jul. (Tel. »Slov.«) Včeraj sta se vršila v Vinici in Berovu v bregalniški oblasti dve veliki protestni zborovanji radi atentata v Štipu. Zborovalci iz Berova so poslali predsedniku vlade brzojavni pozdrav te-le vsebine:

»Berovljani, zbrani na protestnem zborovanju v Berovu, povodom nameravanega **zločina v Štipu od plačancev bolgarske vlade** prosijo kraljevsko vlado, **da stori najenergičnejše mere in onemogoči pošiljanje banditov iz Bolgarije na naše ozemlje. Narod je vedno pripravljen, da čuva in očuva svojo svobodo.«** Tudi iz Vinice je dobil predsednik vlade Živkovič sličen brzojav: »Meščani mesta Južna Vinica, zbrani danes na velikem zborovanju, Vas pozdravljajo in obsojajo poskušeni atentat na predstavnike naših oblasti v Štipu ter Vas prosijo, da storite najstrožje ukrepe proti oficielni Bolgariji, da se enkrat za vselej onemogočijo taki poskusi.«

*

Sofija, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Govoreč o sklenitvi arbitražnega pakta z Madjarsko, naziva dnevnik »Slovo«, organ bolgarske vlade, ta pakt za radosten dogodek tako za Madjarsko kakor tudi za Bolgarijo, ker ta pakt veže dve **državi z enako usodo.** »Prijateljstvo med našima državama,« pravi list, »je zapečateno v toku vojne, ki sta jo Bolgarija in Madjarska vodili v imenu svetih idealov, čuvanja nezavistnosti in zedinjenja svojih narodov. Obema našima državama je bila usoda enako nemila ter jih pustila razdeljene, tako da stokati pod udarci nepravičnih mirovnih pogodb. V Bolgariji ni nihče pozabil, da sta dve tretjini Madjarov ostali pod tujim jarmom. Naša beda in nesreča je bila sprejeta na Madjarskem z bratskimi čuvstvi, medtem ko so naši uspehi vedno izzvali navdušenje madjarskega naroda. To prijateljsko razpoloženje se potrjuje s podpisanim paktom, ki ponovno podčrtava miroljuben značaj obeh vlad. Posebno v današnjem trenutku dobi ta dogodek največji pomen in je odgovor na obtožbe, ki stalno padajo proti Madjarski in Bolgariji od interesiranih strani.«

Proti Youngovemu načrtu

Belgrad, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne se je vršila v zunanjem ministrstvu konferenca pod predsedstvom ministra Uzunovića, na kateri se je razpravljalo o stališču naše države do nemških reparacij. Poleg Uzunovića so se seje udeležili tudi Srskić, Kumanudi, Jevtić, Spalajković, Gjurić, Bošković in Ploj.

Ko so Spalajković, Gjurić in Bošković podali podrobno poročilo o Youngovem načrtu, po katerem **bi naša država dobila komaj 4.2% nemških reparacij, so pričeli z izdelavo navodil za našo delegacijo, ki naj bi se udeležila sestanka sil. Naša država se bo postavila na stališče, da so za ostale države obvezni dogovori iz prejšnjih let, po katerih odpade na našo državo 5% nemških reparacij.**

Konference se bodo nadaljevale še do ponedeljka. Prihodnji teden pride v Belgrad predsednik vlade, general Peter Živković ter se bo pod njegovim vodstvom vršila odločilna seja, kjer bo dobila naša delegacija končnoveljavna navodila za sestanek sil. Predsednik vlade Peter Živković se bo vrnil iz Mataruške banje v ponedeljek ali v torek.

Napredovanja v rudarski stroki

Belgrad, 25. jul. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel. kralj je podpisal ukaz, s katerim napredujejo v rudarski stroki: Pri ravnateljstvu državnega rudnika Velenje: za rudarskega računovodjo v 2 skupini II. kategorije **Kurnik Anton**, za tehničnega uradnika v 1. skup. III. kat. **Kovač Franc**. Pri glavnem ravnateljstvu rudnikov v Belgradu: za administrativnega uradnika v 1. skup. III. kat. **Rot Joško.**

Z drugim ukazom Nj. Vel. kralja je postavljenih pri okrožnem rudniku v Celju za načelnika v 5. skup. I. kat. ing. **Cifelka Bogomil**, pri ravnateljstvu rudnika v Velenju v 6. skup. I. kat. ing. **Čuček Ernest**, za upravnega uradnika istotam v 3. skup. III. kat. **Bela Lavoslav**, za zvaničnika v 2. skup. s 5. stopnjo osnovne plače **Tanjšek Franc, Trnovšek Franc in Blatnik Josip** ter za zvaničnika v 2. skup. s 4. stopnjo osnovne plače **Štrbeng Anica.**

Priprave za svečano proslavo jubileja zagrebškega nadškofa

Zagreb, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Povodom jubileja zagrebškega nadškofa dr. Ante Bauerja je izdal zagrebški župan razglas, v katerem opozarja meščane na ta svečan dogodek ter jih prosi, da v soboto in nedeljo izobesijo na hišah zastave in se udeleže proslave. Župan pravi v razglasu, da je nadškof dr. Bauer **najizrazitejša osebnost v hrvatskem javnem življenju** ter da je izšel iz one hrvatske idealne generacije, ki je žrtvovala vse za blagor hrvaškega naroda.

Na proslavi bo zastopal pravosodnega ministra načelnik oddelka dr. Avgustin Čičić. Minister Srskič bi se osebno udeležil proslave, če se ne bi istočasno vršil v Sarajevu kongres češkoslovaško-judeslovanske lige, ki mu mora kot predsednik prisostvovati. **Tudi ministra Frangeš in Drinković** bosta prišla na proslavo. Hrvatska sokolska zveza je izdala na vse svoje člane poziv, da se korporativno udeleže bakljade, ki se bo vršila v soboto zvečer na čast jubilantu. Tudi hrvatska pevska zveza se bo v celoti udeležila bakljade in slovesne maše. Povodom jubileja je izšla svečana spomenica, ki sta jo uredila zagrebški mestni župnik Rittig in kanonik Barle. »Katolički list« pa je priredil izdajo slavnostne številke. Trgovska in industrijska zbornica je pozvala lastnike trgovin in podjetij, da dajo svojim nameščencem priliko, da se udeležijo bakljade.

Pribičević bo operiran

Belgrad, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Danes je prispel iz Brusa v Belgrad Svetozar Pribičević. Podal se je v kirurški oddelek belgrajske bolnišnice, kjer se bo dal operirati. Za njegovo življenje ni nobene nevarnosti.

Kongres jugoslovansko-čeških lig

Belgrad, 25. jul. (Tel. »Slov.«) Jugoslovansko-češkoslovaška liga bo imela 28. julija v Sarajevu svoj kongres, na katerem bo sodelovalo veliko število Čehoslovakov. Po kongresu bodo češki gostje priredili izlet na Jadransko morje, nakar se bodo preko Sušaka vrnili v svojo domovino. Iz Belgrada se pripravlja za to zborovanje številna udeležba, med drugim odpotuje na zborovanje tudi načelnik osrednjega tiskovnega urada Marjanović.

Brezuspešno zasledovanje morilca

Dubrovnik, 25. jul. (Tel. »Slov.«) Kljub najintenzivnejši preiskavi se redarstvu in orožništvu še vedno ni posrečilo izslediti komunističnega agitatorja Čelana. Vse kraje od Metkoviča do Črne gore je preiskovala policija in oddelki vojaštva, toda zaman. Misli se, da je atentator Čelan imel pomagače, ki so mu pomagali, da je ušel. Danes zjutraj se je vršil pogreb ustreljenih orožnikov Batiniča in Gjuriča, ki se ga je udeležilo številno meščanstvo ter predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Med njimi veliki župan in mestni župan dubrovniški.

550 miljonov za Agrarno banko

Belgrad, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Komisar privilegirane agrarne banke Gjuričić je včeraj popoldne obiskal ministra Srskića in Frangeša. Gjuričić je obvestil oba ministra o rezultatu vpisa delnic privilegirane agrarne banke. **Ugotovilo se je, da je do tega momenta vpisanih za 550 milijonov dinarjev delnic.** Vendar pa ta številka še ni končnoveljavna, **ker še 91 denarnih zavodov, ki so vršili vpisovanje, ni poslalo končnih podatkov.** Med temi zavodi so namreč tudi taki, ki so vpisali precejšnje vsote delnic, tako da se pričakuje, da bo končna vrednost vpisanih delnic **znašala 600 milijonov dinarjev.** Poleg tega je veliko število vpisovalcev plačalo v začetku samo po dva do tri obroke in se bo radi tega moralo pri knjiženju še mnogo računati, dokler se ne dobi končnega zneska vpisanih delnic. Na podlagi zakona o privilegirani agrarni banki se bo vršila glavna skupščina dne 15. avgusta t. l. ob 9 dopoldne v dvorani belgrajske univerze. Zborovanju bo predsedoval predsednik upravnega sveta in bivši finančni minister dr. Bogdan Marković.

Razbita pogajanja za pravice koroških Slovencev

Zagrebški »Jutranji list« prinaša sledečo brzojavko iz Dunaja:

»Kakor znano, so že pred dvemi leti predložile v koroškem deželnem zboru stranke večine zakonski predlog, s katerim se slovenski narodni manjšini daje pravica do kulturne avtonomije. Od takrat pa do danes so se vršila med predstavniki občinskih strank in zastopnikih Slovencev župnikom Stavcem in dr. Petkom pogajanja o načinu, kako naj se ta »kulturna avtonomija« praktično izvaja.

Pogajanja so bila danes razbita. Seveda se od strani večinskih strank trdi, da so zato krivi Slovenci, ker so zahtevali, **da se dovoli slovenskemu kulturnemu svetu, da lahko ustanavlja šole tudi v onih krajih, ki so bili slovenski, sedaj pa so nemškutarski.**

Slovenci pa zatrjujejo, da so se pogajanja razbila zato, ker so se Nemci branili priznati kulturnemu svetu pravico, da na lastne stroške lahko ustanovi šole, kjer so sploh slovenski otroci, kadar bi bilo štirideset učencev v taki šoli, pa naj se ona podržavi.

Na Koroškem se izvršuje nasilna germanizacija vasi, ker se vsepovsod odpirajo samo nemške šole, dasiravno se starši in otroci **še vedno čutijo** za Slovence. Zgodilo se je celo to, da je pri zadnjem popisu učitelj popisal vse prebivalstvo za nemško, dasiravno večina niti ne zna nemško. Zato je bila zahteva upravičena, ker se ne gre za tem za reslovenizacijo, ampak za obrambo pred nasilno germanizacijo.

Po službenih podatkih je na Koroškem samo 39.000 Slovencev od celotnega števila prebivalstva, ki šteje 370.000 duš. **V resnici pa je tretjina Slovencev.** Istotako tudi ni točna trditev, da je pri poslednjih volitvah padlo za slovensko stranko samo 9000 glasov, resnica je, da so Slovenci dobili nad 15.000 glasov. Mandata pa niso dobili zato, ker so v mešanih krajih mnogi Slovenci volili kmečko stranko v prepričanju, da je to samo stanovska stranka, ne pa nemška.

Predstavniki Slovencev izjavljajo, da bodo oni jeseni našli sredstva, da zasigurajo koroškim Slovencem popolno kulturno in gospodarsko avtonomijo.«

Grčija o upadih bolgarskih komitov

»Messagér d'Athéne«, uradno glasilo grške vlade, priobčuje uvodnik v poslednjih dogodkih na bolgarski meji in piše:

Ugotovljeno je, da čim nastopi lepo vreme, prično zločinski elementi, ki imajo svoja varna zavetišča v Bolgariji, zopet vznemirjati obmejno prebivalstvo. To niso samo komiti, ki mešajo politiko z razbojništvi; med njimi je prav mnogo pravih razbojnikov in tatov živine. Taki vpadi so se dogodili nedavno tudi na grško ozemlje. Mi nimamo navade, da bi javljali o vsakem takem roparskem pohodu posebej; gotovo pa je, da je zadnje čase bilo več takih prehodov »nedolžnih kmetov«, kakor je bilo javljeno v sofijskih uradnih obvestilih. Gotovo je dalje, da so obmejni kraji bolgarski slabo naseljeni. Zato niso ostale brez uspeha dolge debate in dokazovanja grških zastopnikov v Ženevi, ko se je razpravljalo o uporabi bolgarskega posojila za begunce in emigrante.

Prepovedano je bilo naseljevanje emigrantov in beguncev na celem obmejnem pasu, ker so se v Ženevi prepričali, da podpihuje in podpira te emigrante sama bolgarska vlada, da bi jih lahko izkoristila kot napadalne čete za rušenje balkanskega miru. To je končno ugotovila tudi posebna anketna komisija, delegirana leta 1925. od Društva narodov za časa sličnih bolgarsko-grških incidentov.

Na jugoslovansko-bolgarski meji pa položaj ni tako enostaven. Poleg drugih nasprotij prihaja še vprašanje dvolastniških posestev. Nedavno so ti kraji, preko katerih gre danes meja, bili za časa turške oblasti še v eni pokrajini. Najbolj racionalno sredstvo za rešitev tega vprašanja bi bil odkup takih posestev od strani obeh vlad. Na nedavni konferenci v Pirotu je jugoslovanska vlada tudi v resnici predlagala, da naj bolgarska vlada kupi vsa obmejna zemljišča jugoslovanskih podanikov, ki leže na bolgarskem ozemlju in jugoslovanska obratno. Na ta način bi se dalo znatno omejiti obmejne incidente. Bolgarska vlada pa nato ni pristala. Njeni zastopniki se dalje tudi niso mogli sporazumeti z jugoslovanskimi o veličini obmejnega pasa, na katerem bi bilo prepovedano naseljevanje in sploh bivanje vsem osebam brez razlike izvzemši uradnike. Zdi pa se, da se Bolgari plašijo, da bi se ustvarila taka cona, ker bi bili s tem onemogočeni neprestani »izprehodi« iz Bolgarije, kjer se nahajajo središča komitske organizacije in na jugoslovansko ozemlje, kjer razvijajo te organizacije svojo aktivnost.

Naš novi poslanik na Portugalskem

Lisbona, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Dragomir Janković, novi jugoslovanski poslanik na Španskem in na Portugalskem, je danes izročil predsedniku portugalske vlade svoja akreditivna pisma.

Sv. oče prvič zapustil Vatikan

Rim, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Danes je v resnici papež prvič po letu 1870 zapustil vatikansko zidovje. Zvečer točno ob 19.30 je papež Pij XI. stopil iz Vatikana, da je v veliki procesiji na trgu sv. Petra nosil najsvetejši zakrament. Procesija je potekla popolnoma po programu. Trg sv. Petra je bil nabito poln vernikov, redovnikov, duhovščine in povabljenih gostov. V tem trenutku procesija še traja.

Težki dnevi delavske vlade

Konservativci in liberalci proti popustljivosti napram Egiptu in Indiji

London, 25. julija. (Tel. »Slov.«) V angleški gornji zbornici se je začela včeraj razprava o odstopu egiptskega višjega komisarja lorda Lloyda. Marki Salisbury je izjavil, da je vsa država po tem odstopu neprijetno prizadeta. Ne more biti dvoma, da iniciativa za to ni izšla od lorda Lloyda, temveč da je bil to provociran odstop.

Gornja zbornica bi rada zvedela, zakaj je zunanji minister dne 3. julija poslal brzojavko lordu Lloydu, dočim je vlada še 2. julija izjavila, da ne bo izvajala nobenih izprememb v politiki v Egiptu. Egiptsko vprašanje je preizkusni kamen za sposobnost delavske vlade.

Lord Parmoor, voditelj vladne večine, je odgovoril, da ni nastopila nobena izprememba v politiki. Opozarja na svojo izjavo, ki jo je oddal v času delavske vlade leta 1924. Delavska stranka tudi še danes popolnoma vzdržuje to izjavo in o kaki spremembi politike ne more biti govora. Vlada v polnem obsegu priznava zasluge, ki jih je storil lord Lloyd državi v Egiptu, in o izzvanem odstopu ne more biti govora. Lord Reading, bivši podkralj v Indiji in član liberalne stranke, je izjavil, da ne želi delati vladi nobenih težkoč in da ne tišči na to, da bi vlada odgovarjala na vprašanja, o katerih ne želi govoriti. Toda radi odgovora vlade je skrajno razočaran in je prepričan, da je pravi vzrok Lloydovega odstopa **sprememba v politiki.** Lord Parmoor je nato odgovoril, da ne more ravno reči, da bi tozadevno nastopila kaka sprememba, temveč bi preje govoril o spremembi postopka. Nato je vprašal lord Reading, kakšna je ta sprememba postopka, ni pa dobil odgovora. Vlada je samo izjavila, da bo odgovorni minister jutri podal izjavo v poslanski zbornici. Po opoldanskem odmoru je govoril lord Brentford, ki je izjavil, da je lord Lloyd s konservativno vlado vedno sodeloval v njeno zadovoljstvo in da je zvesto izvrševal njene instrukcije. Imel je zaupanje vlade. Delavska vlada nima pravice, odstavljati zveste delavce prejšnje vlade. Pritoževal se je, da zastopniki vlade zbornici ne morejo dati informacij o stvarnem položaju. Želi zvedeti od vlade, ali je prej, preden je odposlala brzojavko Lloydu, stopila v stike z dominijoni, ki so zelo interesirani na egiptskem vprašanju.

Neresnične vesti o vojaški poljsko-madjarski pogodbi

Bukarešt, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Tajnik romunskega zunanjega ministra Cafenzu je dal danes zastopnikom listov izjave, da je madžarska vlada vprašala, kakšno stališče zavzema Romunija glede predloga madžarske delegacije na Dunaju v optantskem vprašanju. Delegacija je namreč predlagala, naj obe vladi zahtevata intervencijo Društva narodov, ker so bila direktna pogajanja brezuspešna. Romunija je odgovorila, na na noben način in v nobeni obliki ne bi mogla trpeti, da bi se optantsko vprašanje spravilo zopet pred Svet Društva narodov. Romunija smatra pot direktnih pogajanj za edino možno. Romunija za optante ne priznava pravice do odškodnine in bi jim dala samo posebno odškodnino, da bi se s tem lažje moglo vzpostaviti normalno razmerje med obema državama. **Dalje je Cafenzu izjavil, da so poročila listov o tem, da bi se bila obnovila vojaška pogodba med Poljsko in Madžarsko, popolnoma zmotna.** O kaki vojaški pogodbi bi bila poljska vlada vsekakor obvestila romunsko vlado. Najbrže gre za zamenjavo s pred kratkim obnovljeno madžarsko-poljsko trgovinsko pogodbo.

Odkrite komunistične zarote

Berlin, 25. jul. (Tel. »Slov.«) Po nalogu vodstva iz Moskve so vse komunistične stranke v raznih državah izvršile vse priprave za protivojne demonstracije, ki naj bi se vršile 1. avgusta. Posebno živahna je centrala komunistične stranke v Berlinu. Kakor se govori, je nemška komunistična stranka dobila iz Moskve navodila, da naj 1. avgust proslavi na isti način, kakor je proslavila letošnji 1. maj, ko so po berlinskih ulicah trajale več dni krvave bitke. Policija je radi tega izdala stroge odredbe. Ker istotako tudi socialdemokrati pripravljajo za 1. avgust protivojne demonstracije, bo policija gledala predvsem na to, da ne bi prišlo do medsebojnih spopadov.

Budimpešta, 25 jul. (Tel. »Slov.«) Policija je odkrila velikopotezen načrt za komunističen puč, ki naj bi se izvršil avgusta. Za ta dan so pripravljali komunisti na podlagi akcije iz Moskve sabotažne akte in teroristične nastope. Vse nastope so pripravljali iz Moskve z velikimi denarnimi sredstvi. Policija je aretirala nekega Mihaela Haya, ki je bil v zvezi z nekim rudarjem in kovinskim delavcem, ker je vršil komunistično propagando in dobil instrukcije direktno iz Moskve ter razdeljeval ruski denar. Razen Haya je bilo aretiranih še 5 drugih oseb. Policija vrši preiskavo še nadalje in se domneva, da bo aretiranih še mnogo drugih oseb. Z ozirom na komunistično agitacijo je policija prepovedala tudi demonstracije socialnih demokratov, katere nameravajo prirediti 28. julija, da jih ne bi mogli komunisti izrabiti zase.

Praga, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Zdi se, da so aretacije komunistov, ki so pripravljali komunistične demonstracije za 1. avgust, samo začetek velikopotezne, odločne protikomunistične akcije češkoslovaških oblasti. Kakor smo že javili, je bila včeraj v tajništvu komunistične stranke hišna preiskava, pri kateri so zaplenili mnogo agitacijskega materijala za 1. avgust. Danes dopoldne je vdrla policija v prostore komunističnega vodstva in zaplenila dragocen material.

Razorožitev na morju

New York, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Izjava ameriškega predsednika Hooverja, da se takoj ustavi graditev treh križark, se v vseh washingtonskih parlamentarnih krogih ocenjuje povsem ugodno. Velika večina senatorjev smatra Hooverjev postopek za primeren in vidi v njem uspešen korak, tako da pri novem sestanku kongresa skora ni pričakovati resne opozicije. Predsednik mornariškega odbora poslanske zbornice, poslanec Britten pa dvomi, ali ima predsednik Hoover pravico, **ustaviti gradnjo treh križark.** Kongres je svoječasno izrecno odrekel predsedniku Coolidgeju tako pravico in odobril ustavitev del samo za primer, če se sklenejo mednarodni dogovori o omejitvi oboroževanja. Skupna akcija Hooverja in Macdonalda pa po mnenju Brittena ni noben mednarodni dogovor in zato smatra, da lahko napove, da bo kongres na svojem zopetnem sestanku sklenil, da se mornariški gradbeni program izvede.

Likvidacija Hidasnemetija

Budimpešta, 25. jul. (Tel. »Slov.«) Ravnateljstvo češkoslovaških državnih železnic je danes brzojavno stopila v stike z ravnateljstvom madjarskih državnih železnic radi obnovitve železniškega prometa preko Hidasnemetija. Železniški promet se bo otvoril v petek dopoldne.

Redko mašniško posvečenje

Dunaj, 25. julija. (Tel. »Slov.«) V cerkvi sv. Barbare na Dunaju bo 28. julija redka svečanost mašniškega posvečenja. **Za mašnika bo posvečen vseučiliški profesor dr. Dimitrij Artemijev, ustanovitelj in prvi rektor tehnične visoke šole v Moskvi.** Rojen je bil leta 1882 v Nižnem Novgorodu, študiral je v Moskvi in bil rad isvojega znanstvenega delovanja na polju geodezije in mineralogije leta 1906 imenovan za asistenta tehnologičnega instituta v Petrogradu. Leta 1915 je postal redni vseučiliški profesor v Varšavi. Ruska vlada mu je poverila vlogo, da ustanovi tehnično visoko šolo v Moskvi. Kakor znano, so bila v vsej Rusiji vseučilišča spremenjena v takozvane delavske fakultete. Novi slušatelji, ki so bili malo ali nič izobraženi delavci, niso razumeli njegovih predavanj. Očitalo se mu je, da docira preučeno, in ko so ga prijatelji posvarili, je moral zbežati v tujino, nakar se je začelo zanj žalostno življenje emigrantov. Prva leta je preživljal v Berlinu. Dne 14. maja 1924 je bil dr. Artemijev v Berlinu sprejet v katoliško cerkev, nakar je šel v Innsbruck, kjer je študiral katoliško teologijo. Od l. 1926 je nadaljeval svoje študije na dunajskem vseučilišču. Jutri bo prejel mašniško posvečenje. Po želji sv. očeta se bo bavil z misijonskim delovanjem med svojimi rojaki v tujini.

Kantonska vlada za napoved vojne sovjetom

London, 25. jul. (Tel. »Slov.«) Oblastniki v Kantonu so pozvali nankinško vlado, naj napove Rusiji vojno. Izjavili so, da bo kantonska vlada za tako vojno poslala svoje čete na sever.

Na vprašanje v poslanski zbornici je izjavil angleški zunanji minister Henderson, da še ni prejel ruskega odgovora.

Dr. Müller izven nevarnosti

Heidelberg, 25. julija. (Tel. »Slov.«) V zdravstvenem stanju državnega kanclerja Müllerja so zdravniki danes dopoldne ugotovili, **da se zdravje boljša.** Dr. Müller je imel mirno noč. Hrano uživa v zadovoljivi meri. Resna nevarnost za življenje, ki je trajala zadnje dni, se smatra za prestano, dasi je še treba čakati več dni, preden bo mogoča zanesljiva prognoza o poteku bolezni.

Po katastrofi

Berlin, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Po včerajšnji eksplozijski katastrofi je hudo prizadeta družba »Lindes« za izdelovanje strojev za napravljanje ledu. Delniška glavnica znaša 16 milj. mark. Danes se vrši ogled, da se preceni škoda, ki jo je povzročila eksplozija, in ki je krita z zavarovalnino.

Potres v Bolgariji

Sofiji, 25. jul. (Tel. »Slov.«) V Čirpanu in v drugih mestih, ki so že lansko leto bila žrtev potresa, se je davi čutil zelo močan potres. Materijalna škoda je precejšna. Prebivalstvo je zelo razburjeno, človeških žrtev pa ni bilo.

Municijsko skladišče zletelo v zrak

Sofija, 25. jul. (Tel. »Slov.«) V Stari Zagori je danes eksplodiralo veliko municijsko skladišče. Pri tem je bilo ranjenih več vojakov. Uradno se javlja, da je eksplozija nastala vsled vročine. Ta nova eksplozija je dokaz, da se Bolgarija kljub tozadevnim odredbam mirovnih pogodb oborožuje.

Počitnice angleškega parlamenta

London, 25. jul. (Tel. »Slov.«) Angleška poslanska zbornica je odšla na poletne počitnice.

Lep sprejem kmetov iz Južne Srbije v Zagrebu

Zagreb, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Zagrebška mestna občina je snoči 30 kmetom iz južne Srbije, ki so prišli v Zagreb, da pregledajo razmere, v katerih živi hrvatski kmet, priredila svečan banket. Na tem banketu so zastopniki zagrebške občine prisrčno pozdravili srbske kmete, ki so se zahvalili za lep sprejem v Zagrebu. Jutri bodo južnosrbski kmetje obiskali Dugo selo, da pregledajo tamošje kmetske gospodarske ustanove.

Ponesrečen beg komunista

Sarajevo, 25. julija. (Tel. »Slov.«) Danes je bilo v Sarajevu radi sumnje komunističnega rovarjenja aretiranih več oseb. Ko je stražnik gnal opolnoči po končanem zaslišanju 21 letnega Husnija Čengiča v policijski zapor, je aretirani skočil skozi okno ter se težko poškodoval. Malo upanja je, da bi ostal pri življenju.

Kongres akademikov iz cele države

Sarajevo, 25. jul. (Tel. »Slov.«) Tu se je začel kongres slušateljev ljubljanske, zagrebške in belgrajske univerze. Akademiki bodo na njem razpravljali o organizaciji svoje skupne notranje in zunanje reprezentance ter o posebnih stanovskih akademskih zadevah.

Angleški arheologi v Sarajevu

Sarajevo, 25. jul. (Tel. »Slov.«) Snoči je hrvatsko prosvetno društvo »Napredak« priredilo angleškim arheologom poslovilni večer. Na banketu je bilo mnogo pozdravnih govorov, v zaključni besedi pa je vodja angleških arheologov izrazil v svojem in svojih tovarišev imenu veliko zadovoljstvo nad sprejemom v naši državi, posebno v Sarajevu. Velika masa meščanstva je nato angleške goste spremila na železniško postajo.

Naša vojna letala nad Zagrebom

Zagreb, 25. jul. (Tel. »Slov.«) Danes zjutraj sta obiskali Zagreb dve eskadrilji naše vojne aviacije, vsaka sestoječa iz 7 letal »Breguet XVII«. Danes popoldne so letala delj časa krožila nad Zagrebom. Naši letalci nameravajo obiskati tudi Sarajevo in Skoplje, od koder se bodo vrnili v Novi Sad.

Novosadska vremenska napoved. Večinoma jasno s slabotnim vetrom. Oblačno v severnih krajih države. — Temperatura se ne bo mnogo izpremenila.

Dunajska vremenska napoved: Danes še vroče, verjetno nevihte. Popoldne ali ponoči verjetno hude nevihte z znižanjem temperature.

Glejte, polja so bela za žetev

Kongregacijsko zborovanje v Št. Vidu od 22. do 24. julija 1929

Ko se je v zrelih klasih pripogibala pšenica, je zorelo daleč nekje tiho hrepenenje, ki je pljusknilo ob prijazno belo skalo sredi ljubljanskega polja — prvo slovensko učilišče — in bil je prvi večer prihoda kongregacijske mladine, lep in svetal, kot more biti le oko nedolžnega otroka. Priglasilo se jih je 355 in prostori bi bili že skoro pretesni. Zavladalo je prijetno vznemirjenje, ki je pomnoževalo navdušenje in pričakovanje nekaj lepega.

Ob 7 smo se zbrali vsi v kapeli Kristusa Kralja in osrednji voditelj Marijinih kongregacij g dr. Alojzij Merhar je s toplo pesniško besedo otvoril zborovanje in pozdravil vse od Drave, Sotle in Soče, ki »ste prišli utrdit in poglobit svoje marijansko življenje.« — Ob zatonu solnca pa je govoril večerno meditacijo g. dr. Roman Tominec, ki je pokazal jasen cilj našega hrepenenja: v Mariji, ki naj bo naša Jutranja in Večerna zarja. Kakor je mlada Nelka v Sienkiewičevem romanu »Skozi pustinjo in puščavo« v bedni samoti pokleknila in se obrnila k Bogu, tako naj se i mlad dijak, ko se nahaja sam — obrne k Mariji. — Marijina pesem raz kor je zadonela v utripajočo tišino in donela je v božjem hramu o Marijinih mornarjih, ki je postala s tem naša marijanska himna.

V torek je že zgodaj vse oživelo. V parku so se ob obeh straneh ustavljali kongreganisti, da v živem drevoredu sprejmejo novega nasl. škofa, presv. g. dr. Gregorija Rožmana, ki se je pred sedmo uro pripeljal pred glavni uhod. Pozdravil ga je najprej ravnatelj zavoda g. dr. Anton Koritnik, nato pa se mu je poklonil abit. Marijan Pogačnik v imenu vseh kongreganistov in mu poklonil krasen kip »Mater Dolorosa«, ki je najbolj primeren škofovemu geslu.« Odgovoril je presvitli: »Zahvaljujem se Vam za Mater Doloroso, ki naj nam vsem v skupnem delu za kraljestvo božje na zemlji postane mater gaudiosa (mati veselja). V cerkvi je g. škof imel cerkveni govor o našem posvečenju in opravil za kongreganiste sv. daritev. Na koru je pel zbor pod vodstvom g. pref. A. Cerkovnika in skladatelja g. Mat. Tomca. V trumah so pristopali mladci k obhajilni mizi in to so bili najlepši prizori v teh dneh. Le v močnem evharističnem življenju je lepota in zmaga kongreganistov.

Ob 9 je zadonela pesem v dvorani in naznanila začetek zborovanja. Navzoči so bili škof dr. Gr. Rožman, g. ravnatelj Koritnik, g. vodja Stular, voditelja obeh zavodovih kongregacij gg dr. Fr. Jaklič in prof. Pavlin in drugi gg. profesorji in prefekti: dr. I. Volčič, ravnatelj, g. prof. Bogovič iz Maribora, g. prof. Kovačič iz Celja, g. p. Kobi, g. p. Alf. Klemenčič, g. pref. Kordin iz Ljubljane, g. prof. M. Stanonik iz Kočevja, gg. prof. dr. Gantar in p. d. Pintar iz Novega mesta, g. katehet Žužek iz Kranja, vseučiliški docent g. dr. Vikt. Korošec iz Ljubljane in 330 kongreganistov akademikov in srednješolcev iz vseh krajev Slovenije.

Pozdravil in otvoril je zborovanje g. dr. Alojzij Merhar, ki je bil toplo pozdravljen od vseh zborovalcev. Vodstvo pa je prevzel abs. jurist Miloš Stare, ki je navdušeno pozval vse, da se poglabljajo v izvajanja referentov, ker vse kar bomo govorili, je izliv in izraz našega srca in mišljenja. Stopil je na oder g. prof. Jak. Šolar in je kot predsednik I. kongr. zbor. l. 1914 pozdravil in se spominjal onih lepih dni, ki so že stali v prvih znamenjih krvave vojne zarje, ki nam je strla na bojnih poljanah naše najlepše cvetove: Kastelic, Kočevar, Škušek, Jurca, Tavčar etc. Slava njihovemu spominu. Predlaga pa tudi pismene pozdrave obema osnovateljema I. kongresa g. škofu dr. Iv. Gnidovcu in g. župniku Iv. Kovaču, kar so kongreganisti navdušeno sprejeli. Sledili so pozdravi zastopnikov posameznih kongregacij, ki so se vrstili skoro eno uro, ko je vsakdo prednašal toplo besedo, ki so jo sprejeli kongreganisti z ploskanjem. V imenu treh kongregacij v Križankah v Ljubljani je pozdravil sedm. Verovšek, za Akad. kongregacijo je govoril akademik A. Hribovšek, ki je povdaril vzajemnost srednješolcev in akademikov, ki naj stopajo skupno za istim idealom, ki je sedež Modrosti. Osmošolec Žakelj za kongregacijo pri oo. Jezuitih v Ljubljani, ki je prva kongregacija, ustanovljena l. 1906. Šestošolec Savelli za celjsko kongregacijo, ki je obhajala letos petnajstletnico. Pozdrav novomeške kongregacije, ki je slavila letos 20-letnico, toplo je pozdravil zastopnik kočevske kongregacije, enako realske v Mariboru, osmošolec Žane Oražem je v imenu marijaniške v Ljubljani, ki je praznovala letos 20-letnico, izvajal, da nas je Marijina zarja poklicala v hišo brata Stanislava; za šentvidski obe kongregaciji je pozdravil abit. Koncilja; sledili so še pozdravi mariborske semeniške kongregacije, rakovniške v Ljubljani in v imenu starešinskih kongregacij v Ljubljani in v Mariboru je viharno pozdravljen govoril vseuč. docent g. dr. Korošec, ki je zaklical v dvorano: Povsod Marijo!

Abiturijent Janez Jenko je nato govoril o Mariji in kongregacija. Tople, jasne besede so netile nov svež ogenj v srcih mladine do Marije. Svet se mora navezati na Marijo. V borbi, v mlačnosti, v socialnosti, v delu, v krepostih se moramo okleniti Marije. Vse življenje moramo poduhoviti po Mariji. To naj vrši kongregacija.

Sledila je pesem, nato debata. G. A. Kordin povdarja pomen zgodnje vzgoje za načelno jasnost: da znam ločiti resnico in laž, lepo in zlo. Trdnost daje vera, pot k njej je pogostokrat samo — Marija. Kanonik Merhar pozivlja na skupnost vseh kongregacij, ne samo slovenskih, ampak tudi na internacionalno kongreg. občestvo, kojega zunanje znamenje je skupen znak. Dr. Korošec pledira za gojenje pacifistične ideje v kongr. Predlaga, da naj se v kongr. več moli k Regina pacis, naj se uvede mesečna ura molitve za zbližanje narodov. (Sprejeto.)

Akademik Maks Wraber predava o kongregaciji in liturgija. Zelo globok referat, ki zgodovinsko osvetljuje Marijino češčenje, navaja tu najlepši izraz v Marijinih himnah in višek češčenja, ki je v liturgiji, kjer Marija sodeluje kot srednica vseh milosti. Kljub obsežnosti referata je vsa kongr. družina čudovito ubrano in tiho sledila referatu. Osm. Oražem je povdarjal notranjo vrednost božjega otroštva, teolog Bartenjev, ruski emigrant in konvertit, je navduševal zborovalce za delo za Vzhod po Mariji. Izvajal je: Ljubezen do Marije me je privedla iz razkola v edino pravo katoliško cerkev. Naloga Slovanov je ujediniti ves krščanski svet. Ljubezen nalaga dolžnost, zato delajmo za to idejo med dijaštvom in ljudstvom. Abit. Koncilja poziva vse, da se združimo v molitvah zlasti pri sv. maši, vsak teden enkrat za uspešno delo zedinjenja. Dr. Fr. Leskovec opozarja na velik pomen liturgične izobrazbe v posebnih krožkih. Vsakdo naj ima misale. Potom dijaštva bo šlo liturgično gibanje med ljudstvo. Osm. Žakelj: V kongreg. naj se vrši vsak teden missa recitata. Dr. Korošec: Sveta občestvenost je mogoča po sodelovanju s cerkveno liturgijo. Povdarja, da je vprašanje značajnosti kongr. in katoličana, kako izvršujemo mi javno svoje molitve: zlasti angelov pozdrav in rožni venec. Noben kongreganist ne sme biti brez rožnega venca. — Sledila je Marijina pesem in apostolska beseda g. škofa, ki je priporočal: Vsakdo naj si ustvari osebno razmerje do Marije, ki naj bo otroško, da bomo znali po otroško prositi in govoriti z nebeško Materjo. Vsak dan mora biti vsaj enkrat en tak razgovor! Z ozirom na tako ogromno število kongr. bodite vsi še korajžnejši in nevstrašeno širite idejo marijanskega kraljestva nad dijaštvom. Končuje: To kar sem, se imam izključno in edino zahvaliti kongregaciji.

Opoldne je bila skupna adoracija v kapeli. Popoldne je bilo kopanje v Savi, ob štirih skupno slikanje.

Popoldansko zborovanje je otvoril osm. Filip Žakelj. Razvijal je zgodovinski razvoj kongregacije, ki je igrala v vseh dobah kat. cerkve pomembno vlogo. Več svetnikov je kongreganistov, enako papeži in vladarji so bili kongreganisti. Razvija naloge, ki naj jih izvršuje kongregacija, ki morajo biti last posameznika. Nam ne gre za zunanjo formo, nam gre za življenje, ki ga more ustvariti le globoka religioznost. Zato več apost. duha, ki ga nam bo dalo pogostno prejemanje presv. Evharistije. Sodobna aktuelnost kongreg. je delovanje pri Apostolstvu sv. Cirila in Metoda in pri misijonih. Dijak iz Novega mesta močno podčrtava delo za ciril-metodijsko idejo.

O katoliški akciji in kongregacija je govoril abs. filozof Niko Kuret. Ob Mariji se najtočneje razvijemo v prave osebnosti. Potrebna je kongr. elita. Kongregacija je mogočen faktor kat. akcije; naloga njena je — religiozno vrednotenje življenja, kot si je stavilo to nalogo križarstvo. Povdarja specifično slovensko religioznost in slov. katoličanstvo. Vzor nam mora biti škof dr. A. M. Slomšek, ki je oprt na Marijo delal za slovenski vzhod. — Abit. Premrov povdarja, da so duhovne vaje najlepše delo na polju kat. akcije, ker duhovno poglabljajo in z molitvijo ožarjajo fanta, ki je pripravljen za vsak življenski boj. Parola naj bo: vsak kongreganist vsako leto v duhovne vaje! Dr. Korošec: Kat. akcija je laiški apostolat. Najlepše ga vrši kongregacija, kjer so samo lajiki pod duhovnim vodstvom duhovnika. Treba je več poglobitve in življenja. — Profesor Šolar pozivlja za resno pripravo za življenje. Treba je pred vsem razviti vse naravne in socialne čednosti, ki so potrebne za sožitje ljudi. Dr. Merhar je vesel, da je v naši mladini toliko verske vznešenosti, ki naj ostane in se še stopnjuje in vsakdo naj v svojem krogu doprinaša in gradi v tej smeri.

Jurist Stare se zahvali vsem zborovalcem za resno sodelovanje in prosi presvitlega g. škofa za apost. blagoslov. Po kratki zahvali poda g. škof dr. G. Rožman blagoslov, ki ga prejmo vsi kleče.

Ob 8 zvečer se je vršil Naš veseli večer. Toliko iskrenosti, veselja bi težko našli kje drugje, kot ga je doživela dvorana v zavodih. Pod vodstvom g. prof. V. Hybáška je orkester uvodoma zaigral obsežno kompozicijo Leopoldove: Ruske odmeve. Pred zastorom je nato deklamiral kongreganist iz Novega mesta A. Vodnikovo: Ave Maria ob spremljavi na citrah. Bilo je lepo, občuteno. Kongreganisti iz Marijanišča so igrali igro Tolstega: Moč ljubezni. Močno miselna in religiozna vsebina je bila primerna večeru. Igralci so bili na višini zlasti nositelj igre M. Avdjejič. Za zaključek so igrali dijaki še na citre in pod spretno taktirko g. prof. Hybáška nekaj glasbenih komadov. Prisostvovali so prireditvi presv. g. škof. dr. Gr. Rožman, vsi zavodski profesorji in drugi voditelji, upravnik vojne bolnice v Ljubljani g. podpolkovnik dr. Matej Justin s soprogo, šentvidski dekan g. V. Zabret, gg. patra dr. Roman in Krizostom in drugi.

Tretji dan smo sprejeli našega vladiko prevzvišenega g. škofa dr. A. B. Jegliča, v špalirju in s pozdravom, ki je nato opravil zahvalno sv. daritev z govorom in skupnim sv. obhajilom vseh kongreganistov. Na koru so zapeli za sklep Povsod Boga, spred oltarja pa še hvalnica Bogu — Te Deum laudamus.

Kongreganisti so odšli veselega obraza na domove v zavesti: veliko nas je in še več nas bo na prihodnjem zborovanju, ki se bo odslej ponavljalo vsako leto. Verska misel je tako harmonično zedinila toliko mladih src, ki bodo ostala neločljiva. Nobena ideja ne more zbrati toliko idealne mladine, kar nam bodi v zavest, da je mnogo dobrega zlasti v današnji mladini in je na nas vseh, da teh biserov ne zavržemo.

Romanja na Šmarno goro se je udeležilo 70 kongreganistov s svojimi voditelji. Najprej je opravil sv. mašo za vse umrle brate kongreganiste g. pref. A. Kordin, nato se je vršilo sklepno zborovanje. Dr. Merhar je predlagal ustanovitev treh krožkov v vsaki kongregaciji: 1. znanstveni, 2. dramatski in 3. pevski- družabni. Pref. Kordin predlaga še četrtega — karitativnega, ki naj ga uvede vsaka srednj. kongregacija. Treba je vzgojiti socialni čut in pa karitas do telesno in duševno bednih svojih tovarišev in do bednega ljudstva. Vse to se lahko izvrši v dogovoru z Vincencijevimi konferencami v dotičnih krajih. Dr. Korošec povdarja velik pomen znanstvene izobrazbe za kongreganista, zlasti je to mariologija in sploh bogoslovna naobrazba. Po prijetnih poslovilnih besedah smo se razšli in poslovili od Matere na Gori — sv. Martina.

Najmogočnejše letošnje versko zborovanje je mejnik nove dobe in znanilec lepše dobe.

Mladina hoče idealov — v Mariji ga je našla.

Kaj je novega

Koledar

Petek, 26. julija: Ana, mati Marije Device; Valent, mučenec.

Razsodba v komunističnem procesu

Maribor, 25. julija.

Razprava proti komunističnim organizatorjem je bila v sredo, 24. julija prekinjena opoldne ob 1 in se je nadaljevala zopet točno ob 5 popoldne. Govorili so državni pravdnik dr. Zorjan in zagovorniki. Dr. Lemež je moral udariti tudi malo po bivših »klerikalcih«, češ da je dopisnice, ki so osporjene, tiskala »Katoliška tiskarna«. Zelo živahno je branil svojega klienta mladi advokat dr. Igor Rosina. Govorniki so končali ob četrt na 9 zvečer. Senat se je posvetoval točno 1 uro. Sodba se je razglasila ob pol desetih ponoči.

Obsojeni so: Breznik Albin po zakonu o zaščiti države točka 2 in po § 61 srb. kaz. zak. na 8 mesecev zapora. Spolenak Ivan tudi po istih zakonih na 8 mesecev, a Breznikova žena Marija po čl. 2 zakona o zaščiti države točki 1 na 3 mesece zapora. Marija Breznik je s posmehom sprejela obsodbo na znanje, dočim sta Breznik in Spolenak bila vidno potrta. Mladoletni Kropič Aleksander je bil oproščen. Obsojenci so takoj nastopili kazen.

Agrarna zadruga za Slovensko Krajino

Pred nedavnim se je vršil v Črensovcih pod predsedstvom bivšega narodnega poslanca gosp. Josipa Klekla občni zbor Agrarne zadruge za Slovensko krajino. Ob tej priliki morda ne bo odveč, da podamo na tem mestu o zadrugi nekaj podatkov in sicer tembolj, ker je ravno Agrarna zadruga v Slovenski krajini najmočnejša in za rešitev gospodarskega vprašanja najvažnejša ustanova.

Smoter zadruge je, da reši agrarno vprašanje, ki se vkljub večletnemu prizadevanju ni moglo rešiti, ker so mnogi iskali pri njem samo lastno korist. Zadruga hoče v bodoče koristolovstvo preprečiti in rešiti agrarno vprašanje v prid interesentov.

Zadruga je razmeroma najmočnejša zadruga v Jugoslaviji. Dasi se je ustanovila šele pred dvema letoma in spada pod njeno okrilje samo Slovenska krajina, ima že v 66 občinah krajevne odbore 4820 člani. Lansko leto je pristopilo 1630 novih članov. Število članov narašča od dne do dne in sicer tembolj, ker zadruga po rešitvi agrarnega vprašanja ne bo razpuščena, marveč se spremeni v nabavno zadrugo in bo na ta način imela velik vpliv na razvoj celotnega gospodarskega vprašanja in bo odločilnega pomena tudi pri rešitvi gospodarske krize.

Težka nezgoda

Begunje na Gorenjskem, 25. julija.

Dne 24. julija zvečer ob pol 9 je kučiral Bukovnik, po domače Terbov Jančevega konja s praznim lestvenim vozom. Sredi Begunj se je konj splašil in v divjem diru vlekel voz mimo cerkve do Pintarja, kjer se je voz zaletel v graščinski zid. Med tem ko se konju ni nič pripetilo, je Terbov priletel v zid in dobil globoko rano vrh glave. Zdelo se je, da umira. Duhovnik je prišel takoj na mesto in poiskali so zdravnika, ki je ponesrečenca obvezal. Mogoče, da bo okreval.

Karambol Kamničana z vozom

Domžale, 25. julija.

Kamniški vlak, ki odhaja iz Kamnika ob 16.22, je danes popoldne butnil v voz, na katerem se je peljal neki prevoznik iz Kamnika. Le čuječnosti vlakovodje g. Jurkoviča, ki je takoj ustavil vlak, se je zahvaliti, da konja in voznik niso postali žrtve nesreče. Tako sta konja le nekoliko ranjena na glavi in oje pri vozu se je zlomilo. Voznik je spal na vozu ter ni slišal prihajajočega vlaka.

Umor v Zagorju

Prejeli smo: V Vašem cenjenem listu od 23. julija 1929 št. 164 ste prinesli pod naslovom »Umor v Zagorju«. Že na veselici je tekla kri. Neki dežnikar je v prepiru ranil nekega Erklavca. Obenem se v članku trdi, da je bil umorjeni trgovec Gabron na veselici. To pa ni točno.

Na veselici ni tekla kri, ampak je veselica potekla v najlepšem redu, brez vsakega prerekanja. Umorjeni Gabron ni bil na veselici, pač pa v gostilni Müller v Zagorju. — Zagorje, dne 24. julija 1929. Za veselični odbor Anton Ule, t. č. blagajnik.

Prenos Habetovega trupla v dolino

Ljubljana, 25. julija.

Da bo naša javnost obveščena o velikih naporih, s katerimi so vrli »Skalaši« prenesli truplo s severne triglavske stene v dolino, objavljamo poročilo o podrobnostih tega transporta, o katerih nas je obvestil član reševalne ekspedicije g. Jožef Bačar.

V sredo zjutraj se je odpravilo sedem »Skalaševc«, na čelu jim požrtvovalni Jože Čop, dalje Radivoj Poženel, Milan Gostiša, Miha Potočnik, Miha Čop, Matevž Frölich in Janez Hlebanja.

Steno so naskočili ob 5 zjutraj, po napornem plezanju pa so bili že ob 9 pri truplu. Jože Čop je plezal kot maček po nevarnih stenah in ogledoval, kje bi bilo truplo, dokler ga ni našel.

Prvi ekspediciji je sledila z okrepčili druga ekspedicija, ki so jo tvorili štirje vodniki, Janez Poldo, Feliks Zima, Janez Lah in Ivan Košir, ter Karel Čop in Jože Bačar. Ta skupina je prišla ob 10 do vstopa v steno, kjer je že zagledala prvo skupino s težkim bremenom. Truplo so spuščali po vrveh preko pomolov in grebenov v dolino. Kakor je pravil pozneje Jože Čop, je bila najbolj nevarna točka za ekspedicijo snežišče, zlasti neki ledeni, komaj 20 cm debeli mostiček, preko katerega je morala iti ekspedicija. Če bi se ta mostiček podrl, bi bilo vseh sedem članov ekspedicije ob življenje. Ko je ekspedicija prišla do Habetovaga trupla, mu je visoko gori v steni zapela posmrtnico »Spomladi vse se veseli«.

Ko se je prva skupina z žalostnim bremenom na vznožju stene srečala z drugo, ji je ta odvzela breme. Pogumni turisti so bili do smrti izmučeni, kljub temu pa zadovoljni, da so mogli častno rešiti nalogo, ki so si jo stavili do pokojnega Habeta. Druga skupina je nato prenesla truplo do Aljaževega doma, ga naložila na s cvetjem okrašen voz in ga po strmi planinski poti prepeljala v dolino do cementarne pred Mojstrano. Tu si je truplo ogledala komisija. Smrtne poškodbe Habeta so bile strašne. Počena mu je bila črepinja in vsi možgani so izstopili. Za pravilno se je izkazala domneva, da se je Habe ubil že med padcem, ko je odskakoval od skal. Pozno zvečer, bilo je že krog pol desetih, so truplo položili v krsto in naložili na ljubljanski mestni pogrebni avto. V Mojstrani so čakali krsto vaščani in tujska kolonija s svečami v roki. Pevci so zapeli »Vigred«, vaščani pa pobožno molili in spremili krsto v sprevodu do konca vasi. Razni turistovski klubi in društva so okrasili krsto z venci. Ob tričetrt na 11 je prišel avto nato v Ljubljano in včeraj se je vršil pogreb.

Naravnost junaško požrtvovalnost je pokazal pri tej ekspediciji zlasti Jože Čop. Ta je pred tedni rešil s Prisojnika ponesrečenega Kajzelja, prejšnji teden je rešil s triglavske stene v največjem viharju dva turista, ki ju je strela omamila, nato je v ponedeljek rešil ponesrečenega Vreža in pomagal njegovima čuvajema s stene in sedaj je tudi poiskal in spravil v dolino še Habetovo truplo. Idealnemu turistu naj bodo te vsaj skromno priznanje za njegovo požrtvovalnost — drugo priznanje pa naj mu bo spoštovanje njegovih turistovskih tovarišev in hvaležnost rešenih.

Grozen čin bolne žene

Sv. Miklavž pri Ormožu, 24. julija.

Vso okolico je pretreslo strašno dejanje, ki ga je včeraj popoldne izvršila nad seboj 55 letna Marija Ščavničar. Že več let je bolehala na sušici. Bila je tudi v bolnišnici. Ker so zdravniki uvideli, da za njo ni pomoči, so jo odslovili. Radi tega se je lotil nesrečnice obup. Bolezen se ji je poslabšala. K sušici se je pridružila še vodenica. Od Svečnice sem bolnica ni zapustila postelje. Od časa do časa so jo napadale silne bolečine. Ob takih prilikah je izgubila tudi razsodnost in je često naglašala, da bo nekaj naredila nad seboj. Včeraj je imela zopet nesrečen dan. Že zjutraj so domači opazili na njej znake duševne zmedenosti Hudega niso slutili. Šli so na delo. Pri bolnici je ostalo samo osem- do devetletno dekletce. Krog 15 je bolnica zahtevala, naj ji prinese nož, da si poreže nohte na nogah. Deklica je nož prinesla, nato pa je šla ven po vodo. Medtem se je bilo v sobi izvršilo grozno dejanje. Bolnica si je v obupu in zmedenosti prerezala žile na vratu. Ko so prišli domači nekoliko potem v sobo, se jim je nudil strašen prizor. Vsa postelja je bila pokrita s strjeno krvjo. V njej je ležala bolnica, bleda ko vosek in oblita s smrtnim znojem. Hropela je in pri vsakem dihu ji je brizgnila iz grla, ust in nosa kri. Bila je brez zavesti. V prvem trenutku je navzočim zastala sapa. Ko pa so se zavedli obupnega položaja, so bolnico dvignili in jo obvezali. Čez nekaj časa se je zavedla. Rešitve pa ni bilo zanjo. Nekaj ur je trpela, v noči pa je podlegla ranam, ki si jih je zadala z nožem.

Nesreča na savinjski železnici

Polzela, dne 24. julija.

Včeraj zvečer se je zgodila na savinjski progi železniška nesreča, katera pa, če izvzamemo par urno zamudo potnikov v večernem vlaku in malo materialno škodo, ni imela hujših posledic. Popoldanski tovorni vlak na Celje se je namreč pri premikanju na postaji Št. Peter v Savinjski dolini iztiril ter pri tem pokvaril in raztrgal progo več metrov. Zadnji del tovornega vlaka je na ta način ostal na odprti progi proti Polzeli ter zaprl nadaljevanje vožnje večernemu osebnemu vlaku na Velenje, kateri je ravno isti čas pripeljal na postajo. Med potniki je nastalo razburjenje, ki se je pa kmalu poleglo. Bližnji so odšli peš, nekateri se podali v bližnjo rastavracijo zalivat nezgodo ter tolažit sebe in druge, ostali pa polegli po klopeh vlaka ter flegmatično čakali rešitve. O polnoči je prišel vlak iz Velenja, nakar so potniki prestopili in nadaljevali pot.

Zadnji dnevi Mesije

misterij v treh delih (14 slikah) se ponovi na štadionu **Mladinskega doma, Kodeljevo, v soboto, dne 27. t. m., ob 8 zvečer po znižanih cenah (10 Din in 5 Din).** Da je uprizoritev dosegla velik uspeh, priča ogromen poset predstav. **Nabavite si pravočasno vstopnice!**

Osebne vesti

★ Promocija. Danes dopoldne bo na gra- [illegible] zdravilstva g. Gvidon Debelak iz ugledne [illegible]

★ **Imenovanje v upravni službi.** Za politično-upravnega pripravnika pri upravi policije v Zagrebu je imenovan dr. Marijan Mašera, diplomirani pravnik v Ljubljani.

★ **Avstrijski generalni konzul** dr. Herman Pleinert se je včeraj vrnil z dopusta in zopet prevzel vodstvo konzulata.

Druge vesti

★ **Štirideset let v službi cerkve in naroda.** Dne 31. julija bo preteklo 40 let, odkar je daroval prvo sv. mašo sedanji braslovški dekan g. Martin Medved. Gospod jubilant je na vseh mestih, kjer je služboval, osobito v Laporju in sedaj v Braslovčah priznan delavec na kulturnem in narodno-gospodarskem polju. Za svoje rodoljubje je svoj čas mnogo pretrpel. G. Medved je znan kot velik prijatelj našega časopisja. Jubilantu kliče »Slovenec«: Še na mnoga leta!

★ **Aljaževa nedelja.** V nedeljo, dne 28. t. m. obhajamo obletnico, odkar je bila blagoslovljena kapelica v Vratih. V spomin na ta dan in v spomin na nepozabnega g. Jakoba Aljaža bo v nedeljo ob 11 sv. maša v Aljaževi kapelici v Vratih. To nedeljo praznujemo nekako žegnanje v vznožju triglavske stene. Zato se prijatelji planin in častilci pokojnega Aljaža vabijo, da se te spominske slovesnosti, kolikor mogoče v obilnem številu udeleže. Na veselo svidenje v Vratih.

★ **Smrtna kosa.** Na Razdrtem pri Postojni je umrl 15. julija t. l. po dolgi in mučni bolezni občeznani narodnjak, posestnik in dolgoletni hrenoviški župan g. Filip Kavčič, star 71 let.

★ **Poslovanje bančnih zavodov v avgustu.** Bančni zavodi bodo v avgustu poslovali z enotno frekvenco, t. j. od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne. Potemtakem odpade v avgustu popoldansko poslovanje, zato prosimo p. n. stranke, da svoje bančne posle osobito blagajniške posle opravijo v avgustu v zgoraj označenem času. — Društvo bančnih zavodov.

★ **Natečaj za sprejem gojencev v strojno šolo mornarice.** V strojno podčastniško šolo mornarice v Kumboru (Boka Kotorska) bo sprejetih letos do 200 gojencev. Šola začne s 1. oktobrom t. l. in bo trajala tri leta. Kandidati morajo biti naši državljani in ne smejo biti mlajši od 15 in pol in ne starejši od 18 in pol let. Dovršiti so morali z uspehom najmanj štiri razrede osnovne šole in morajo imeti najmanj dve leti vajeniške dobe v kovaški, ključavničarski, šoferski, monterski ali slični obrti za seboj. Zdravi morajo biti popolnoma in sposobni za službo v mornarici. Po poteku prvega šolskega leta bodo napredovali gojenci v čin mornarja I. razr., po dveh letih v čin podnarednika in po uspešno dovršeni šoli če bodo izpolnili tudi ostale pogoje »Zakona o ustrojstvu vojske in mornarice« postali bodo lahko mornariško-tehnični častniki. — Lastnoročno pisane in predpisno kolekovane prošnje je poslati najkasneje do 31. avgusta t. l. na naslov: »Komandantu mašinske škole mornarice, Kumbor, pošta Gjenovič (Boka Kotorska).« Ostali pogoji glede prilog k prošnji in sprejemnega izpita so razvidni iz Službenih Novin od 24. julija 1929.

★ **Dovoljen inozemski tisk.** Z odlokom ministrstva za notranje posle J. B. br. 20.885 z dne 16. julija je zopet dovoljeno uvažati v našo državo in razširjati v njej nemški list »Prager Tagblatt«, ki izhaja v Pragi.

★ **Avtobusni promet na progi Kranj—Jezersko.** Vsak dan vozi avtobus po prihodu jutranjega vlaka iz Ljubljane v Kranj ob 9.30 s prihodom na Jezersko 11. Iz Ljubljane odhaja ob 18.30 in pride na Jezersko ob 21.45. V Kranju ker odhaja ob 20.15, zveza z večernim vlakom iz Ljubljane. **Samo ob nedeljah in praznikih, do 15. septembra, odhaja iz Kranja po prihodu turistovskega vlaka 6.30, prispe na Jezersko ob 8.** Ob ponedeljkih in sobotah samo do 15. septembra, vozi direktno iz Ljubljane ob 12 ter pride na Jezersko ob 14.50. Ob delavnikih vozi z Jezerskega ob 7 in ob 11 in ima zvezo na jutranji in opoldanski vlak, ki vozi proti Ljubljani v Kranju, vozi pa tudi direktno v Ljubljano. Ob ponedeljkih in sobotah odhaja z Jezerskega ob 18.30, vozi do Kranja in ima zvezo na večerni vlak. **Ob nedeljah in praznikih odhaja z Jezerskega ob 19.35, vozi samo do Kranja in ima zvezo na turistovski (večerni) vlak, samo do 15. septembra.** Kakor se razvidi iz navedenega voznega reda je omogočeno turistom posečati Kamniške planine tudi z Jezerske strani, ker jim je omogočen povratek do večernega turistovskega vlaka. Omogočeno pa je tudi kombinirati ture tako, da se poda z Kamnika preko Kamniških planin na Jezersko; Češka koča je oskrbovana. Cena vožnje je nizka; plača se od 1 km 1 Din.

★ **Vročina.** V Grobljah je 23. t. m. ob pol 4 popoldne na solncu kazal toplomer 44 stopinj Celzija, naslednji dan ob pol 3 popoldne pa 48 stopinj Celzija.

★ **Ukinitev prometa izletniškega vlaka Ljubljana—Jesenice—Planica.** Izletniški vlak štev. 928-8628, ki je vozil od 6. julija t. l. vsako soboto na progi Ljubljana gl. k.—Jesenice—Planica z odhodom iz Ljubljane gl. k. ob 15.33 in prihodom v Planico ob 19.28, je bil stalno tako slabo frekventiran, da je direkcija iz ekonomičnih ozirov primorana ta vlak ukiniti. V soboto dne 27. t. m. in nadalje ta izletniški vlak ne bo več vozil.

★ **Železniškim vpokojencem.** Na mnoga povpraševanja upravičencev na razliko prevedbe kronskih vpokojencev, umrlih **po prvem avgustu 1927. letu** podajamo sledeča pojasnila. Vsak upravičenec po umrlem vpokojencu ali vdovi **v gori navedenem času,** ako za njem še ni bila izplačana razlika prevedbe, naj si preskrbi uradno sodnijsko potrdilo, da je po umrlem upravičen sprejeti izplačilo razlike. Napravi naj prošnjo, kateri naj priloži sodnijsko potrdilo, oboje naj predloži direkciji državne železnice v Ljubljani v nadaljnje obravnavanje. V zadevi dvajset odstotne eksekutivne in starostne doklade vpokojencem **po novem zakonu bo** finančna direkcija poročala v časopisih. Toliko v pojasnilo in ravnanje prizadetim. Društvo železniških vpokojencev v Ljubljani.

★ **Vreme.** Povsod v naši državi vlada silna vročina in jasno vreme. V Ljubljani je včeraj barometer kazal 759.4 mm, termometer največ 32.2 C, najmanj 17.8 C. Brezvetrovno, nebo jasno. V Mariboru je kazal termometer 29 C. V Zagrebu je kazal barometer 758.7 mm, termometer največ 34 C, najmanj 21 C. Mirno, jasno. V Belgradu je kazal barometer 758.8 mm, termometer največ 34 C, najmanj 17 C, burja, jasno. V Skoplju je kazal barometer 760 mm, termometer največ 35 C, najmanj 15 C. V Splitu je kazal barometer 759.2, termometer največ 36 C, najmanj 24 C. Kot v skoro vseh mestih je tudi v Skoplju in Splitu vladalo mirno in jasno vreme. Najtoplejše mesto v državi je torej Split, najbolj »hladno« pa Maribor. Vremenske napovedi napovedujejo za danes ublažitev vročine.

★ **Nenavaden policijski poziv.** Osiješka policija je poslala vsem osiješkim listom tale poziv: »Neznanec, ki je 1. maja t. l. poslal dopisnico šefu policije v Belgrad, se pozivlja, naj se javi pri njem osebno ali pismenim potom tehnični policiji v Belgradu radi potrebnega pojasnila. Diskrecija popolnoma zajamčena. Nagrada znaša 100.000 Din.« Policija ne dodaje temu pozivu nobenega komentarja in ni znano, zakaj gre. Najbrže bo policija pozneje dala o tej stvari potrebna pojasnila.

★ **Na polju zgorel.** Kmet Josip Krivič iz vasi Kaštel Štafiriča pri Splitu, je te dni na svojem zemljišču zakuril ogenj, ki je radi suše in močnega popoldanskega vetra naglo vzplamtel in se razširil. Krivič je poskušal ogenj pogasiti, toda po nesrečnem slučaju je padel na ogenj in zgorel.

★ **Uboj v pijanosti.** K tozadevnemu poročilu v »Slovencu« od 24. t. m. nam poročajo, da Jeriša ni doma v cerkljanski občini na Dolenjskem, ampak v občini Sv. Križ pri Kostanjevici.

★ **Velik požar pšenice v Sremu.** Blizu Sremske Mitrovice, pri vasi Legati je nastal te dni na velikem kozolcu, »Jezero« imenovanim, ogromen požar. Užgala seje v snopih zložena pšenica in je požar objel vso zalogo. Prihiteli so takoj gasilci z dvema brizgalnama, toda požar je zavzel ogromne dimenzije in je bilo vsako gašenje nemogoče. Vendar se je naporom gasilcev posrečilo, da so rešili ostalo gospodarska poslopja, ki so bila komaj štiri do pet metrov oddaljena od goreče pšenice. Vsa pšenica popolnoma pogorela. Predstavljala je žetev 12 katastalnih juter in se ceni, da je je bilo okoli dva vagona.

★ **Zel in plevel.** Slovar naravnega zdravilstva. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena knjigi 60 Din, vezani v celo platno 75 Din. Pisatelj ti daje nasvete, kako in kdaj uporabljaj glavna zdravilna sredstva, ki nam jih nudi Stvarnik zastonj v naravi. Ta sredstva so predvsem: skrivnostna moč domačih rastlin, voda, zemlja (prst ali ilovica); poleg teh priporoča pisatelj zmernost v življenju, solnce in zrak. Naši predniki niso poznali drugih sredstev kakor te; ž njimi so se zdravili, pa so bili bolj zdravi kakor mi. Knjiga ima pridejano posebno knjižico, ki nudi slike učnih rastlin v naravnih barvah.

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nočno službo imajo drevi: Mr. Sušnik, Marijin trg 5 in Mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

*

⊙ **Slovo odličnega uradnika.** Dr. Kurbus, šef splošnega odseka oblastne poštne uprave v Ljubljani, je 24. t. m. ob 20 odpotoval z brzim vlakom na svoje novo službeno mesto v Sarajevo. Na kolodvoru so se poslovili od njega ravnatelj oblastne poštne uprave g. dr. Alojz Gregorič, njegovi ožji prijatelji in stanovski tovariši, uradniki oblastne poštne uprave, nadalje starešina pošte Ljubljana II. g. Ivan Čof itd. V častnem številu so se poslovili od njega tudi zastopniki organizacije nižjih poštnih in brzojavnih uslužbencev s svojim predsednikom g. Ivanom Grudnom na čelu. V imenu pododbora Združenja rezervnih častnikov in bojevnikov v Ljubljani se je poslovil od njega kot agilnega člana uprave združenja društveni tajnik Leop. Sparhakl. Prisrčna odhodnica, njemu prirejena že v torek zvečer, in pa snočnja intimna in iskrena poslovitev od njega je dovolj značilen dokaz, kako je bil g. dr. Bogdan Kurbus priljubljen med poštnim osebjem in rezervnimi častniki. Ljubljanska oblastna poštna uprava in posebno še poštno

V vročih letnih nočeh.

Kaka muka, ko brez spanja trudno telo prelagate po postelji. Pred počitkom ste pili kavo in kofein Vam že itak vročo noč pretvarja v pekel.

Toda Vam se odsihdob le ni treba bati kofeina. Obstoja namreč kava Hag, ki je brez kofeina in radi tega ne razburja ne srca, ne živcev. Lahko jo poljubno pijete podnevi ali ponoči in kolikor močno želite. Poleti Vam je ugodno okrepčilo, ker ne povzroča občutka vročine, niti neugodnega pritiska krvi v glavo.

Poleg tega boste spoznali v kavi Hag nenadkriljivo zrnato kavo. Dobro in zdravo, — česa si še želite? Vsaka posamezna skodelica bo za Vas doživljaj.

Pijte vedno kavo Hag, tudi na letnem dopustu. Zahtevajte jo v kavarni in hotelu. Vztrajajte na tem, da se Vam jo nudi, ker pomeni za Vas samo korist.

Kava Hag d. d., Martićeva 14 b, Zagreb.

KAVA BREZ KOFEINA prava zrnata kava HAG

Kino Ljubljanski dvor

Vesela igra

Mornarska svadba

Ob 4., 1/4 na 7., 1/2 8, 9.

Razprodaja damskih oblek

navadne perilne . . od 58 Din naprej
svilene . . . . . od 95 Din naprej

F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Legenda o juliju leta 1914

Poljsko spisal Jožef Vittlin. — Odlomki.

Vsi so se vzdignili. Stari rokokojski fotelji so se oddahnili, olajšani bremena častitljivih teles.

Spodaj pred vhodom so udarili podkovani škornji dvorne straže. Vojaki 99. moravskega pešpolka so imeli prastaro pravico, da so stražili te svete prostore...

Pred vrata se je ropotaje pripeljal voz. Suh udar puškinih kopit, ki so se postavile »bei Fuß«. Nekje spodaj suhoten kašelj. In prekrasna dvokrilna vrata so skočila narazen. Dva strumna gardna častnika sta se nepremično vsadila ob obeh straneh vhoda, podobna dvema kipoma v veži dvornega gledališča. Skrivnosten obred je bliskovito uzidal dve živi sohi v to motno tišino, kakor da sta postavljeni v prazne vdolbine hladnega mramorja. V tej tišini se je izgubljal droben, stekleno pojoč žvenket ostrog. Hitro je legla na obraze gospodov slovesnost. Mali, stisnjeni šef generalnega štaba je namršil košate obrvi. Njegova osivela glava, ostrižena na ježevo frizuro, se je lahko nagnila proti levi strani prs, kjer bodo kmalu vzcvetele najvišje zvezde in najvišji redovi. Plešasti in elegantni minister cesarske hiše in zunanjih zadev se je nestrpno prestopal z ene noge na drugo. Radi preozkih lakastih čevljev, ki jih je tolikrat uradno moral obuti, je imel kurja očesa. Poslanstva je treba znati fascinirati. On edini v tej družbi je bil parfumiran. Sicer zelo nalahno. Dišave je rad naročal naravnost iz Pariza. Domačim ni zaupal.

Naenkrat sta je pojavila dva starčka v generalskih oblekah, imela sta rumene trakove poševno čez prsa in spremljala tretjega, starčka s svetlomodro suknjo. Stopal je pripognjeno in se opiral na palico s srebrnim ročajem. Vsi trije so imeli sive, v sredi obrite brade in si bili podobni kot tri znamke. Življenje, ki so ga živeli skupno že več let, isti dolgčas in isto veselje, jim je dalo isto zunanjost. In ako bi pod tretjim gumbom na prsih tretje sklonjene postave ne viselo zlato runo, bi tujec v tej hiši nikoli ne bil spoznal, kdo izmed treh starčkov je po milosti božji avstrijski cesar, apostolski kralj ogrski, kralj ilirski, nadvojvoda gorenje in doleniske avstriiski, veliki vojvoda krakovski, veliki vojvoda sedmograški, vojvoda lotrinški, koroški, kranjski, bukovinski, gorenje in dolenje-šlezijski, pokneženi grof habsburški in tirolski, mejni grof moravski, kralj jeruzalemski itd. itd., in kdo sta pobočnika: grof Paar in baron Bolfras.

Ministri in generali so pripognili glave. Naslanjač, kamor je sedel cesar, je bil rdeč in baržunast in je stal blizu pod veliko sliko Marije Terezije. Za trenotek se je zdelo, da so oči vladarice pogledale preko glave Franca Jožefa na šrščeče obrvi malega barona Conrada, načelnika generalnega štaba, da ga opomnijo, da najvišje odlikovanje za častnika je in ostane red Marije Terezije. Conrad ve, kako ga je mogoče dobiti.

Vstopi služabnik in prižge električne luči na kristalnih lestencih. Toda ne vseh, kajti Njegovo Veličanstvo ne prenese močne luči. S tresočo se roko natakne cesar očala. Potem jih zopet sname in jih dolgo briše z robcem. Pravkar je bila plešastemu ministru za zunanje zadeve, grofu Berchtoldu pošla potrpežljivost. Vzel je iz aktovke papirje in gleda strogo, toda vendarle uslužno proti cesarju. Njegove pariške dišave ljubko dražijo nos njegovega soseda, ekselenco Krobatina, skupnega vojnega ministra. Cesar si ne briše več očal. Trdi obrazi najvišjih imenitnikov v državi ožive, nobenega sledu več o kaki sklerozi. Cesar govori. Z motnim glasom se za nekaj zahvaljuje. To, o čemer je včeraj govoril ljubi grof Berchtold, ga je zelo užalostilo. Če se ne moti, to se pravi, če ga spomin ne moti: Belgrad? — Z zadovoljstvom sprejema cesar velikansko ogorčenje svojih ljubih narodov, ki zahtevajo — zahtevajo — cesar se ne more spomniti, kaj zahtevajo — ljubi narodi.

Tedaj mu začno razlagati. Nekaj, česar se zdi, da cesar nikakor noče razumeti. Ko je končno razumel, so se že pogajali z njim. Cesar se je branil, upiral, dolgo obotavljal in klical v spomin umorjeno cesarico Elizabeto. Enkrat se je celo dvignil, dvignil sam s svojo močjo in udaril s srebrnim ročajem palice po mizi, da sta živi sohi gardnih oficirjev vztrepetali, da so oči Marije Terezije na steni vzplapolale. Nadvojvoda Friderik, vnuk onega nadvojvode, ki je bil pri Aspernu, je planil kvišku. Približal se je Veličanstvu, se nagnil k njegovemu rožnatemu ušesu, v katerem so tičale krogljice rjave vate in je dolgo časa polagal bogvedi kakšne tehtne besed vanj. In cesar se je vdal. Uklonil se je volji svojih ljubih narodov.

Imel je samo eno željo: naj bi vojaki po stari navadi nataknili hrastove liste na čake. In pojo naj. Tu zopet prekine vladarja nadvojvoda Friderik in glasno pripomni, da armada v dvajsetem stoletju ne nosi več čak ampak preproste lahne čepice. Cesar prosi oproščenja: že dolgo ni bil na vojaških vajah. Mimo njegovih oči so šli dobri obrazi veteranov izpred Novare in Solferina, pandurji in Radecky. Osramočen se obrne proti vojnemu ministru, kakor učenec proti učitelju:

»Spomnite me, prosim, ekselenca, koliko vojakov imam?«

»Osemintrideset divizij, brez ogrskih domobrancev!«

»Hvala. Osem in trideset divizij imam!«

Osem in trideset divizij! — Franc Jožef okuša predstavo o vsaki posamezni diviziji, veseli se množice in pisanih barv teh številk, ki so mu zaprisežene na življenje in smrt. Pokliče si v spomin parade, zadnje vojaške vaje — in njegov nasprotnik ni bil nihče drugi, kot pred štirimi tedni umorjeni prestolonaslednik Franc Ferdinand. Kri stopi starčku v glavo ob misli, da mu ta trdovratni tekmec niti po smrti ne da miru, tekmec, ki je toliko let zastonj čakal na cesarjevo smrt. V starčku je nekaj zavriskalo: in vendar sem ga preživel! — Pa tudi to tiho edino zmagoslavje se je takoj izgubilo v megleni žalosti radi nepozabnega, edinca Rudolfa, ki mu tudi ni bilo usojeno... »Nič mi ne ostane prihranjeno!«

Neprijetna tišina je legla v dvorano. — Cesar je mislil. Njegove modre, vodene zenice so se skalile za očali. Obriti del brade je utonil v zlatem ovratniku in samo belo predivo z obeh lic je viselo iz njega. Molčal je neprestano, potopljen v temne katakombe svojih spominov na same mrtve. Ozračje okoli okrogle mize se je bolj in bolj gostilo. Stari fotelji so škripali. Nepotrpežljivost kronskega sveta je presegla meje predpisov. Generali so začeli pokašljevati. — Zadnji čas! Mora podpisati! — Krobatin ni mogel nič več sedeti brez cigarete. Dregnil je grofa Berchtolda in grofa Paara. Ta je potisnil pred cesarja podolgovato polo papirja. Drugi cesarjev dvojnik je imel v roki držalo z novim, še nerabljenim jeklenim peresom, kakor zapoveduje dvorni obred. Vse oči so se uprle v osehlo, drobno cesarjevo roko. Končno se je zganil in začel popravljati nanosnik. Vsi so se oddahnili.

Nekaj minut se je pomikal mrzli vladarjev pogled po črnih, trdih vrstah pisanja. Strogo je premotril vsak izraz, vsako vejico. Toda ko je pregledal prve stavke, so se pordečile trepalnice in nekaj ga je začelo peči v očeh. Naočniki so se mu zameglili. V zadnjem času je branje starčka že zelo utrujalo, posebno pri umetni luči. Odtrgal je pogled od popisane pole in ker je videl nepotrpežljivost kronskega sveta, je s tresočo roko nesel pero k črni odprtini tintnika. Roka se je vrnila s peresom, pomočenim v strupeno tekočino in tresoča se je padla na papirnato polje, kakor letavec, ki že v zraku čuti tla pod nogami. Kmalu je prišla na pomoč levica in je držala papir.

Cesar je pisal svoje ime, na katerega so ministri tako dolgo čakali. Komaj pa je bilo ime »Franc« na papirju, je peresu pošla sapa, tinte ni bilo več na njem. Cesar je segel drugič po tintniku in s tresočo roko se je lahno opraskal na palcu leve roke. Iz prsta je brizgnila drobna kapljica krvi. Bila je rdeča. Nihče je ni opazil. Cesar je naglo obrisal prst in zapisal z odločno potezo še »Jožef« — Tinta je bila modra.

Grof Berchtold je sprejel pisanje. Naslednjega dne so ga prestavili na vse jezike v cesarstvu. Viselo je natisnjeno na vseh vogalih v mestih, mestecih, v vaseh in se je začelo: »Mojim narodom.« Analfabetom so brali proglas občinski biriči.

Cesar se je dvignil, pobočnika sta mu pomagala. V službi ni nikomur dal roke. Topot jo je stisnil samo ministrskemu predsedniku. Na pragu se je še enkrat okrenil — nihče ni vedel h komu.

»Če se ne motim... bo tekla kri!«

Potem je odšel. Nadvojvoda Friderik je postregel finančnemu ministru Belinskemu s havano.

Spodaj so udarili podkovani čevlji pešcev 99. polka. Suh udar puškinih kopit »bei Fuß«. V bližnjih vojašnicah so trobili mirozov. Ura je bila devet.

Vojaki vsega carstva gredo spat ob devetih.

(Konec.)

osebje v Sloveniji zgubi z njim izredno nadarjenega poštnega strokovnjaka in blagega šefa osebnega odnosno splošnega odseka.

⊙ **Pogreb † Vinka Habeta** se je vršil včeraj, ob 5 popoldne izpred sokolskega doma na Taboru, kjer je bilo truplo ponesrečenega turista včeraj položeno na mrtvaški oder. Krsto je blagoslovil župnik g. Petrič, pokojnikovi tovariši pevci pa so mu zapeli žalostinko »Vigred«. Pogreba so se udeležili poleg sorodnikov Sokoli z godbo, dalje številni turisti, člani SPD in »Skale« ter tudi oni, ki so v nedeljo plezali skupno s pokojnikom preko stene in nekateri člani reševalnih ekspedicij. Posebno mnogo je bilo ostalega občinstva, pokojnikovih znancev in prijateljev, ki so stopali za krsto. Po cestah, koder se je žalni sprevod pomikal, to je Vrhovčevi, Jegličevi in Martinovi cesti, je stal gost špalir ljudi.

⊙ **Povratek kolonije Rdečega križa.** V torek 30. t. m. ob 10 prispe kolonija Rdečega križa v Ljubljano pred Mestni dom. Dečki so se na Trati okrepili duševno in telesno in se bodo težko ločili od krasne Poljanske doline.

⊙ **Žegnanje pri sv. Krištofu** bo prihodnjo nedeljo, ko bo praznovanje sv. Krištofa. Služba božja ob 6 in 9. Popoldne ob 5 pete litanije. Vse trikrat darovanje za novo cerkev. Ljubljančani ne pozabite starega svetega Krištofa, kjer počiva toliko vaših rankih.

⊙ **Tujim državljanom.** Po naredbi ministrstva za notranje zadeve, odelenje za državno zaščito z dne 9. marca 1923 št. 2429, morajo vsi tuji državljani, ki prebivajo stalno v policijskem okolišu (v mestu Ljubljana, v občinah: Vič, Zg. Šiška in Moste) ter inozemci, ki nameravajo po preteku veljavnosti vizuma v potnem listu, ostati delj kakor dva meseca v policijskem okolišu — vložiti prošnje za bivanje. Analogno morajo postopati tudi oni tuji državljani, katerim je dovoljenje za bivanje že poteklo ali pa jim bo šele poteklo. Vsi prizadeti se pozivajo, da se v teku 8 dni zglase osebno na policijski direkciji Bleiweisova c. 22, soba št. 1, pritl., kjer dobe tozadevne tiskovine. Proti onim, ki se ne bi odzvali, se bo postopalo po min. naredbi z dne 30. sept. 1857 drž. zak. št. 196 in bodo kaznovani z globo 1000 Din odn. 14dnevnim zaporom in eventuelno z izgonom. — Policijski direktor: dr. Guštin.

⊙ **Pameten ukrep.** Za zelo energičen korak se je v sredo odločila ljubljanska policija. Izgnala je namreč iz celotnega policijskega revirja vse cigane, ki so se klatili največ po predmestjih. Za pametno delo jim ni bilo, temveč so se preživljali z beračenjem, vedeževanjem in tatvinami poljskih pridelkov. Predmestno prebivalstvo je radi njih zelo trpelo in je odločni ukrep policije pozdravilo z veseljem.

⊙ **Na »Špici« utonil.** Včeraj smo kratko poročali, da je na »Špici« utonil Albin Bevčič, uslužbenec pri Aloma Company. Nesreča se je pripetila ob 9 zvečer, ko je bilo že temno. Dva dijaka sta opazila, da se je šel Bevčič kopat, da pa se je naenkrat pogreznil v vodo. O tem sta obvestila policijo. Ta je preiskala ves breg, ni pa nikjer našla obleke utopljenega. Šele pozneje je neki dečko prinesel z desnega brega Ljubljanice kup obleke. V žepu so našli potrdilo Aloma Company, da je Bevčič njen uslužbenec. Klicana je bila tudi rešilna postaja, vendar pa ni bilo v temi mogoče najti Bevčiča v vodi in bi bilo vsako reševalno delo tudi brezuspešno. Bevčičevega trupla tudi včeraj še niso našli.

⊙ **Lizol.** Iz neznanega vzroka je izpila včeraj v prvih popoldanskih urah večjo količino lizola 26 letna gospa M. P. Rešilni voz jo je pravočasno prepeljal v bolnišnico. Gospa je že izven vsake nevarnosti.

⊙ **Iz policijske torbe.** Policijska kronika je te dni dokaj suhoparna. Včeraj ni bila zabeležena niti ena aretacija, ovadbe pa navajajo le nekaj slučajev kaljenja nočnega miru in prepovedane hoje železniških tirih. Včeraj je bil tudi eden tistih redkih dni, ko ni bila policiji prijavljena niti ena tatvina. — Od pekovskega mojstra Jos. Pretnarja v Šiški je že pred 20. dnevi pobegnil 18 letni vajenec Josip Perme. Kam je fant odšel ni znano. — V neki gostilni na Celovški cesti je prišlo do velikega pretepa in sta bila dva moška precej občutno ranjena.

Maribor

□ **»Krik mesa«**, film najglobije etične vrednosti in nepozabne, veličastne igre svetovnega igralca Emila Janningsa, bo predvajala Prosvetna zveza v Mariboru od 26. do 30. julija v Grajskem kinu. Po soglasnem priznanju svetovne kritike, kakor so jo objavili listi »New-York Evening Graphik«, »London Daily Film Reuter«, »Aftonbladet« v Stockholmu, »Kurjer Polski« v Varšavi »B. Z. am Mittag« v Berlinu itd. je film »Krik mesa« neoporečno mojstersko delo, ki pretrese in zresni vsakega človeka, da se zamisli v samega sebe. Žalost, strašne muke in duševne borbe, v katere se je moral vživeti Emil Jannings pri vlogi v tem filmu, so nanj toliko vplivale, da se je šele po več tednih zavedel zopet kot Emil Jannings in ne več kot Avgust Schilling, ki ga je igral v filmu. Kot berača ga ni spoznala niti njegova žena, ki mu je dala miloščino, dokler se ji ni Jannings sam razodel. Zato vljudno vabimo vse brez razlike, da si danes v petek in naslednje dni do vključno torka 30. julija ogledajo v Grajskem kinu film, ki bo s svojo lepoto in veličino vsakega bogato poplačal za obisk.

□ **Svarilo.** Opazuje se, da se obešajo otroci med vožnjo na priklopne vozove mestnih traktorjev in z nekakim posebnim veseljem pa tudi na avtoškropilnike. Pri vozilih zaposleno osobje ne more vsak posamezni slučaj opaziti in otroke svariti, vsled česar se lahko pripetijo katastrofalne nesreče. Starši in vzgojitelji, ki so odgovorni za svoje otroke, se tem potom opozarjajo, da jih poučijo o nevarnosti, v kateri se nahajajo, če se obešajo med vožnjo na motorna vozila. Ako to svarilo ne bo imelo zaželjenega uspeha, bo mestni magistrat mariborski zaprosil pri policijskem komisarijatu za potrebno ukrenitev, da se ugotovi imena otrok, ki se obešajo na mestna motorna vozila in se bo proti staršem ozir. vzgojiteljem uvedlo kazensko postopanje radi nezadostnega nadzorstva otrok.

□ **Plesnjive cigarete.** Glavna tobačna zaloga v Mariboru je dobila zadnji čas pošiljatev cigaret, ki so plesnjive. Trafikanti so se pritožili in kadilci menda tudi.

□ **Neznano kam** je izginil trgovski vajenec Oton Šket, doma v Spodnjih Poljčanah št. 44. Uči se pri trgovcu Ferdu Greinerju v Gosposki ulici v Mariboru. Star je 17 let. Ni se vrnil domov, ne k trgovcu.

□ **Strelska družina v Hotinji vasi.** V nedeljo dne 21. t. m. se je vršil v Hotinji vasi ustanovni občni zbor Strelske družine ob jako lepi udeležbi domačinov. Delegati iz Maribora gg. ing. Ružič, kapetan I. r. Grabič in Reja sta udeležencem pojasnila program te patrijotične ustanove. Izvolil se je odbor, kateremu predseduje g. Brezočnik.

□ **Tiskarski škrat** je v včerajšnji številki spremenil ime tesarskega mojstra g. Josipa Nekrepa v Nekupa. Pri tem dostavljamo, da je g. Nekrep že pred vojno zgradil v koroškem mestnem okraju celo predmestje hiš. Zgradil je toliko svojih hiš, da v njih stanuje nad 200 družin. Po pravici bi se lahko ta del mesta imenoval Nekrepova ulica.

□ **Komisija za regulacijo Meljskega plazu** se ni vršila včeraj, ampak danes v petek predpoldne.

□ **Tiskarna sv. Cirila** prezidava na dvorišču svoje poslovne prostore, da jih razširi.

□ **Prva hrvatska štedionica** bo razširila svoje prostore na vogalu Gosposke ulice in Jurčičeve tako, da bo v prostorih sedanje Thürove drogerije napravila poseben »kreditni« oddelek. G. Ivan Thür pa se bo 1. avgusta preselil v svoje nove lokale v hiši vis-a-vis št. 19 (Seilerjeva hiša). Gosp. Perhavc se je preselil že pred mesecem dni s svojo trgovino žganih in delikatesnih ter alkoholnih pijač iz Seilerjeve hiše v hišo trgovca Novaka v spodnjem delu Gosposke ulice.

□ **Umobolen.** V mariborski bolnici se je že več časa nahajal nek moški, kateremu se je um omračil in čigar ime še do danes niso mogli ugotoviti. Zadnje tri dni se je njegovo duševno stanje toliko poslabšalo, da so ga morali prepeljati v umobolnico v Ljubljano. Med potjo je delal spremljevalcem težkoče in enega je celo v roko ugriznil.

□ **Gostilna »Maribor«.** V Mariboru je hotel »Kosovo« na Grajskem trgu spremenil svoje ime in ima sedaj napis gostilna »Maribor«. Ravno tako spremeni ime gostilna Kirbiš v Vetrinjski ulici 3 in se imenuje odslej naprej gostilna »Šibenik«, katera bo otvorjena s 1. avgustom.

□ **Borza dela v Mariboru** potrebuje nujno 1 soboslikarja, 1 mesarja in za Švico več kuharic in služkinj.

Celje

⊘ **Izlet na goro Oljko** priredi v nedeljo dne 18. avgusta 1929 celjska Krekova mladina. Dopoldne bo sv. maša, po sv. maši pa mladinski tabor. Prijatelji delavske mladine se že sedaj opozarjajo na ta izlet.

⊘ **Za tolmača italijanskega jezika** pri celjskih sodiščih je bil imenovan viš. sodni svetnik dr. Hinko Stepančič.

⊘ **Delavsko knjigo je izgubil** dne 21. t. m. popoldne na poti iz Creta na Dolgo polje tovarniški delavec Vinko Krajnc, rojen 9. julija 1915 v Teharjih ter v Pekel pri Poljčanah pristojen. Najditelj naj knjigo izroči celjskemu policijskemu uradu.

⊘ **Radi mačehe je hotel v smrt.** Ko je v sredo opoldne policijski nadzornik g. Verčkovnik kolesaril skozi mestni park, je opazil v travi ležati nekega moškega. Stopil je k njemu in takoj opazil, da je možakar ves krvav in da ima na levi roki krvavo zasilno obvezo. Poprašal ga je, kako in kaj, nakar mu je mož povedal, da se piše France Stramšek, da je 21 let star ter da je po poklicu delavec brez stalnega bivališča. Ima mačeho, ki je velika posestnica, pa zanj nič ne mara in ne pusti, da bi delal na domu, tako je povedal. Pa mu je postalo to potikanje po svetu odveč in je obupal ter si v torek zvečer prerezal žile na levi roki. Menda se je pa splašil smrti, ko je opazil kri in nadel si je zasilno obvezo. Predstavljen je bil mestnemu fizikatu dr. Dercaniju, ki je takoj odredil oddajo v bolnico.

⊘ **Poneverba pri ekspozituri Javne borze dela v Celju.** V sredo zvečer je naenkrat završalo po mestu, da je bil v gostilni Samec na Ložnici aretiran bivši vršilec dolžnosti šefa ekspoziture Javne borze dela v Celju, Drago Gobec. Da se ne bi i na škodo urada i na škodo Gobeca samega širile gorostasne vesti o poneverbi pri borzi dela v Celju, lahko pojasnimo sledeče: Lansko jesen je bila v Celju ukinjena dotedanja podružnica Javne borze dela ter ravnateljstvo, ki jo je nadziralo in vodilo. Mesto podružnice se je osnovala ekspozitura, katere vodstvo je bilo poverjeno bivšemu šefu podružnice pokojnemu Valentinu Komavliju. Bil je sicer imenovan za nadzornika ekspoziture bivši predsednik podružničnega ravnateljstva, ki pa vse do julija letošnjega leta ni imel nikakih instrukcij za svoj delokrog in je bil tako šef ekspoziture nadzorovan le od ravnateljstva javne borze dela v Ljubljani. S smrtjo g. Komavlija je prešlo vodstvo ekspoziture na sedaj v zaporu celjskega okrožnega sodišča se nahajajočega Drago Gobeca, ki je pomanjkanje stalnega nadzorstva izrabil ter uradoval tako, da ga je moral centralni inspektor za posredovanje dela g. Zarija Popovič ob priliki generalne revizije dne 19. junija t. l. staviti v disciplinsko preiskavo in do nadaljnega razrešiti dolžnosti v uradih ekspoziture. Ob priliki te revizije, ki vsled površnega in svojevrstnega vodstva poslovnih knjig ni v oziru manjkajočega denarja podala ničesar preobtežilnega za Gobeca, je Gobec zatajil poslednji izpisek iz računa poštne hranilnice in je z nekim starejšim izpiskom dokazal razmeroma visoko stanje ekspoziturinega imetja v poštni hranilnici. Generalni inspektor je že ob priliki revizije dvomil v pravilnost salda, pa je naročil ravnateljstvu Javne borze dela v Ljubljani, da nemudoma ugotovi pri poštni hranilnici sami, stanje ekspoziturinega denarja. V noči od 19. na 20. julij pa se je Gobec — kar je bilo mogoče zaznati še le naslednjo soboto — odpeljal z avtom v Zidani most, stopil v brzovlak in se odpeljal pri Rakeku preko državne meje s potnim listom, ki mu ga je 10. junija izstavilo celjsko okrajno glavarstvo, ko je lažno navedel, da mora kot šef ekspoziture spremljati transport delavcev v Francijo. Naslednjo soboto, dne 22. junija so poizvedbe ljubljanske in celjske borze dela imele prvi uspeh in dognalo se je, da je Gobec dne 15. junija prejel iz poštne hranilnice na račun ekspoziture izplačanih 31.000 Din. Gobec je imel namreč pravico dvigati denar s svojim podpisom. Nadaljna revizija, ki jo je izvršil tako centralni inspektor g. Popović, kakor tudi inspektor glavne kontrole g. Kolaković ter ravnateljstvo Javne borze dela v Ljubljani, je dognala, da je Gobec že prej manipuliral z denarjem ter da je dejanska vsota poneverjenega denarja precej višja. O izginulem Gobecu je prišla prva vest v Celje na ta način, da je neki njegov prijatelj dobil dopisnico, pisano od Gobeca ter podpisano z »dr. Agoc (Drago). Dopisnica je bila pisana na Galati v Carigradu. In res se je sedaj ob aretaciji izkazalo, da je mož potoval z brzovlakom do Nabrežine, od tam deloma z vozom deloma z avtom do Kormina, od tam dalje z vlakom v Benetke, Rapallo, Marseille, z ladjo v Kairo, Bejrut, Carigrad in od tam preko Bolgarije, Rumunije, Madžarske, Čehoslovaške in Avstrije pri Holmecu v našo državo. Od Holmeca je šel peš do Prevalja, od tam pa z vlakom do Petrovč. V gostilni Samec se je hotel sestati s svojci, pa ga je policija prej aretirala. — Razume se, da posluje ekspozitura Javne borze dela v Celju nemoteno dalje. Za novega šefa je postavljen g. Franc Drobne, dosedanji uradnik pri ravnateljstvu Javne borze dela v Ljubljani, ki vrši posle pod nadzorstvom nadzornika ekspoziture g. Ivo Peršuha ter nadrejenih uradov za posredovanje dela.

Gospodarstvo

Dunajsko gospodarsko pismo

Nevarnosti za naš izvoz v Avstrijo. — Kako pomagati.

Pred nedavnim so bile v avstrijskem parlamentu ves dan seje klubov, odseka in ministrstva samega z dnevnim redom: Premija za sejatve žita in — kritje z davkom po 6 šilingov na stot moke.

To je bil razburljiv dan v parlamentu. Govorilo se je kar že o krizi vlade, najmanj pa v finančnem ministrstvu. Načrt zakona, ki ga je predložil poljedelski minister, je do pike tak, kakor sem podal v svojem dopisu. Toda ta načrt zakona ni dobil odobrenja ministrstva, ker se je uprl — edini finančni minister, in sicer proti davku za moko. Razlogi za ta odpor ministra so bolj fiskalne nravi. Nima nič proti premijam kmetom, ali kritje bo treba iskati na drug način. — In tako je bila vsa ta reč odložena za jesensko zasedanje parlamenta, ki gre v nekaj dneh na poletne počitnice. — To tudi za nas važno vprašanje je torej preloženo za par mesecev. V kakošni obliki se vrne v parlament, tega danes kajpak ne moremo presojati.

Iz mojih dopisov zadnje čase je jasno, da je opravičena bojazen naših izvozničarjev, da jim bo nekega dne dunajski trg sploh zaprt. Mislim, da sem to skrb naših krogov dovoljno utemeljil in pojasnil. Avstrija potrebuje leto za letom čedalje manj uvoza, ker prideluje sama vedno več in več in bolje, in za tisto, kar še rabi, se tepe več držav v bližnji in daljni soseščini.

Kakošne usodepolne posledice ima tuja konkurenca za naše izvozničarje, kako nevaren je postal vsled tega dunajski trg za naše ljudi, naj pokaže par praktičnih zgledov:

Grah je važen pridelek, ki ga Dunaj silno veliko porablja. Prva je ž njim na dunajskem trgu Italija. Takrat je silno drag, do 24 Din kilo. Ali uvozničarji prejmejo zanj krasnih novcev. — Tudi Vojvodina in Banat imata veliko graha in prihajata ž njim v Avstrijo, toda bolj pozno, ko so Italijani svoj glavni delež že odnesli. — Doživel sem pa takle slučaj:

Pred 14 dnevi je bila cena do četrtka po 65 grošev za kilo, ki nudi našemu izvozničarju okroglo 4 Din netto. Torej krasen posel! Toda na isti četrtek je prišlo samo iz Novega Sada 13 vagonov, drugi kraji kajpak tudi niso hoteli zaostati, in tako je bilo v petek trikrat preveč blaga na vseh trgih. Niti po 30 grošev ga niso oddali. Ostale so ogromne množine za soboto, ko je prišlo še novega blaga, in zopet je veliko zaostalo za pondeljek, ko so ga prodajali za vsak denar, samo, da so se ga rešili. V torek je šlo čez tri vagone graha za — gnoj. Vse izgubljeno. Naši trgovci so bili tudi pri taki smoli zraven.

Ta teden je povsem enak slučaj z zelenim fižolom. V soboto so ga prodajali še po 70 grošev, drugi tržni dan v pondeljek ga niti po 30 niso mogli oddati. Več vagonov ga je šlo tudi po 10 grošev, — torej niti za toliko, kolikor znašajo stroški. Ves denar za blago samo je izguba.

Takih vzgledov bi lahko naštel nešteto pri vseh pridelkih, pri sadju, grozdju itd. — Vzrok je vedno isti: Dunaj rabi veliko manj nego semkaj vsiljujejo od vseh strani, posebno iz Italije. — Lansko leto sem nekoč dejal Italijanu: Pa saj vam ne ostane niti 10 grošev za kilo! On nato: Kaj mislite, da to ni denar? Doma bi sploh nič zanj ne prejeli, tu prejmemo vsaj teh 10 grošev. — S tako konkurenco bo težko izhajati.

Iz takih razmer se bo treba našim ljudem precej učiti. Pred vsem se bo treba sprijazniti z mislijo, da je konkurenca strašna, s katero se treba boriti, — da v Avstriji ne čakajo na naše blago, marveč da ga je tu silno mnogo. Trgovci bi najraje videli, da bi naši izvozniki doma ostali s svojim blagom. Zato treba začeti resno razmišljati o dejstvu, da na naše blago nikjer ne čakajo, marveč da imajo brez nas vsega v izobilju. Mi bi mogli torej prodajati edino tedaj, ako smo konkurenčni po kakovosti in ceni. Bridko je tako spoznanje, ali neobhodno potrebno, ako nočemo plavati v iluzijah in doživljati grozna razočaranja — pa težke izgube. Ravno mnogo naših izvoznikov je povsem izkrvavelo. Škodovali so sebi in vsej naši izvozni trgovini. In ko bo produkcija pri nas bolj intenzivna, bo z izvozom še več težav. Več blaga pri nas in manjše potrebščine v soseščini, to se ne strinja.

Pa tudi država se mora začeti resno baviti z izvoznim vprašanjem, kajti sedem mastnih let je minulo, zdaj se bližajo suha leta, ki ne prinesejo zadovoljnosti in sreče v deželo. Pred vsem mora država vrediti svoj železniški promet po zahtevah našega izvoza. Kar izvažamo sadja in sočivja, sploh lahko kvarljivih pridelkov, **to mora s prvimi brzimi vlaki na mejo po tarifih za tovorne vlake.** Od meje naprej je divno lepo urejeno. Avstrija ima od vseh mejnih postaj posebne vlake, ki vozijo brez ustavljanja in z brzino najmanj poštnih vlakov. Tako pridejo vlaki od Špilj in Podkloštra v pol dneva na Dunaj. Od Kelebie, ki je mejna postaja nad Subotico, pride istotako čez noč semkaj. Kar je torej prišlo naših pošiljatev do teh dveh postaj do odhoda tistih posebnih vlakov, pridejo v pol dneva na Dunaj in za plačilo navadne tovornine. — En zgled:

Zdaj smo v dobi zelene paprike, ki prihaja z Ogerske. Toda paprika iz Macedonije okoli Skoplja in Veleša je lepša in bi se tu bolje prodajala. Kako pa naj pripravijo to svojo izborno papriko semkaj, ko stane prevoz od Veleša ali Skoplja do ogrske meje kar 220 Din za 100 kg, dočim stane od meje do Dunaja preko cele Ogrske le — 40 Din, pa je razdalja skoraj ista. Kaj pa doli mislite, da bodo Nemci in Madjari skrbeli za cenen prevoz za naše pridelke tudi po našem ozemlju? Iz Macedonije do Novega Sada morajo poslati kot brzovozno blago, šele v Novem Sadu more priti v zbiralne vozove kakega spediterja, ki gredo potem od meje dalje s takozvanimi sadnimi vlaki — Obstzüge.

Državne železnice so dolžne, da skrbe za hiter in cenen prevoz naših pridelkov iz notranjosti do meje. Naprej je že vrejeno od strani sosednjih držav. Nekaj takega pač smemo od naše države zahtevati. In sicer treba takoj vse take reči vrediti, ne pa pozneje kdaj po toči zvoniti. A. G.

*

Povoljno stanje hmeljnikov v Vojvodini. Na nedavnem zborovanju hmeljarjev Bačke in Srema v Petrovcu je bilo ugotovljeno, da so izgledi za letošnjo letino dobri predpostavljajoč, da ostane vreme še naprej dobro. Računa se na donos 400 kg na kat. oral hmelja, kar pomeni za Bačko in Srem ca. 40.000 met. stotov. Želeti je samo obilnega dežja, da bi se preprečile bolezni, ki nastanejo radi suše. Po vseh znakih bo kakovost letošnjega hmelja odlična.

Članstvo Suzora. V februarju t. l. je imel Suzor 544.207 članov napram 555.690 članov v januarju 1929, kar je pripisovati zastoju gospodarskega življenja radi ostre zime. Ljubljanski OUZD je štel 83.520 članov napram 84.670 članov. Nazadovalo je število članstva pri vseh okrožnih uradih, edino Travnik beleži dvig kakor tudi privat. društvene blagajne: tako je članstvo Trg. boln. in podp. društva napredovalo od 4535 na 4580 od januarja do februarja.

Okraj Čakovec je podpisal 1024 delnic Agrarne banke za 512.000 Din.

Češkoslovaška največji izvoznik čevljev. Po podatkih dr. Karla Uhliga v »Prager Tagblattu« je izvozila v prvih 4 mesecih t. l. Češkoslovaška za 360 milij. Kč čevljev, sledeči izvoznik čevljev je Anglija 231 milij., sledе: Unija 137, Nemčija 77 in Francija 64 milij. Kč. Pri tem je upoštevati, da je znašal istočasno uvoz v Češkoslovaško —, v Anglijo 98, v Unijo 249, v Nemčijo 89 in v Francijo 25 milij. Kč. Izvoz čevljev iz evropskih držav nazaduje.

Borza

Dne 25. julija 1929.

DENAR

Devizni promet je bil danes znaten. Največ prometa je bilo v devizi London. V tečajih je omeniti ponovno učvrstitev Dunaja. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst, v ostalih devizah pa je intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. — (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2285.25 bl., Berlin 1358 bl., Budimpešta 992.88 bl., Bruselj 791.45 bl., Curih 1094.40 do 1097.40 (1095.90), Dunaj 801.02—804.02 (802.62), London 276.02—276.82 (276.42), Newyork 56.84 bl., Pariz 222.26—224.26 (223.26), Praga 168.23—169.03 (168.63), Trst 296.90—298.90 (297.90).

Zagreb. Amsterdam 2282.25—2288.25, Berlin 1356.50—1359.50, Budimpešta 991.38—994.38, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 801.02—804.02, London 276.02—276.82, Newyork 56.74—56.94, Pariz 222.26—224.26, Praga 168.23—169.03, Trst 296.85—298.85.

Belgrad. Berlin 1355.50—1359.50, Budimpešta 991.38—994.38, Bruselj 789.95—792.90, Dunaj 800.02 do 804.02, Curih 1094.40—1097.40, London 276.02 do 276.82, Newyork 56.74—56.94, Pariz 222.26 do 224.25, Praga 168.23—169.03, Trst 296.92—298.92.

Curih. Belgrad 9.12625, Berlin 123.90, Budimpešta 90.60, Bukarešt 3.08, Dunaj 73.20, London 25.22625, Madrid 75.70, Newyork 519.70, Pariz 20.3725, Praga 15.38, Sofija 3.75, Trst 27.1825, Varšava 58.275.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.46, (valuta 12.44, v Pragi, Newyorku in v Londonu neizpremenjeno.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kreditna 123 den., Prištediona 850 den., Kred. zav. 170 den., Vevče 125 den., Kranj. ind. 250 den., Ruše 275 do 285, Stavbna 50 den., Šešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 400.50 do 402, kasa 400.50—402, termini: 7. 400.50—402, 12. 416.50—419, 7 odst. inv. pos. 85.50—86, agrari 50 do 52. Bančni pap.: Hipo 202 den., Poljo 15.90 do 15.900, Jugo 80.75—81 (80.75), Lj. Kr. 123 den., Medjun. 56 den., Nar. 8000—8500, Prašted. 882.50 do 860 (852.50), Srpska 152 den., Zem. 127—130 Obrtna 30 den., Etno 154—180, Ravna gora 75 den., Hob. 33.50 bl. Ind. pap.: Guttmann 203—205, Slavonia 150 bl. Slaveks 96 den., Danica 119 den., Drava 375—400, Sečerana 425—435, Osj. ljev. 195 do 205, Union 170—175, Isis 17 bl., Ragusea 485 bl., Trbovlje 460—465, Vevče 128 den., Nar. šum. 375, Piv. Sar. 190—205, Nar. mlin. 20 den., Ceeania 195 do 197 (195), Jadr. plov. 575 bl.

Belgrad. Narodna banka 8100, Belgr. zadruga 7500, 7 odst. inv. pos. 86.25—87, agrari 50—51.50, vojna škoda 402—403, 9. 428.

Dunaj. Don. sav. jadr. 83.15, Wiener Bankverein 22.05, Bodencredit 100.20, Credtianstalt 52.75, Escompteges. 21.50, Aussiger Chemische 267,75. Guttmann 25, Alpine 39.50, Trboveljska 56.60, Kr. ind. 32, Leykam 6.90, Rima Murany 113.85.

Les

Na ljubljanski borzi je bil zaključen 1 vagon desk. Tendenca neizpremenjena.

Išče se: 100 m³ hrast. neobrobljj. plohov I., I., od 70—130 mm 2.60 m naprej 25 cm naprej, 50 m³ hrast. podnic I., II., 52 mm 2.80 m 18—28 cm, dobava sept.-okt. fko vag. ital. meja; nadalje vsaka množina jamskega lesa fko vag. ital. meja.

Žito

Čikaške notacije so včeraj deloma nazadovale, deloma ostale neizpremenjene, dočim so pri nas cene za pšenico še nekoliko nategnile. Pšenica gornjebačka na boljših postajah velja 220; staro in novo blago se nudita po isti ceni, vendar je starega blaga zelo malo naprodaj, obstoja pa nevarnost, da tudi kdor staro blago proda, istemu primeša novega. Prve pošiljatve nove pšenice, ki so dospele v Slovenjo, so videti dobre in blago ima več klebra kot lansko, čeprav je njegova kvalitativna teža manjša. — Radi suše, ki vlada v Vojvodini je cena koruzi nekoliko čvrstejša ter velja bačko blago na boljših postajah 211. — V ostalem je položaj povsem neizpremenjen, promet je srednji, v krmilih in moki neznaten. — Tendenca je neizpremenjena.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Zaključen je bil 1 vagon pšenice. Tendenca neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica: bč. nova 212.50—215, avg 215—217.50, bn. nova 210—215, avg. 212.50—217.50, sr. 210—215, avg. 212.50—217.50. Oves: novi avg. 180—185, bn. novi avg. 180—185, bn. novi 177.50 do 182.50. Koruza: bč. in sr. 205—210, bn. 202.50 do 207.50. Ječmen: bč. 150—155. Moka: 00 in 0g 315—325, št. 2 295—305, št. 5 275—285, št. 6 260 do 270, št. 7 230—240, št. 8 140—150. Otrobi: bč. in ban. 120—125. Tendenca neizpremenjena. Promet: 24 vagonov pšenice, 1 ovsa, 20 koruze, 2 ječmena in 6 moke. Skupaj 53 vagonov.

Budimpešta. Tendenca oslabljena. Pšenica: okt. 25.95—25.68, zaklj. 25.64—25.65, marec 28.01 do 27.78, zaklj. 27.71—27.72. Rž: okt. 21.50—21.64, zaklj. 21.63—21.64, marec 23.50—23.64, zaklj. 23.63 do 23.64. Koruza: julij 24.25—24.40, zaklj. 24 do 24.20, maj 20.60—20.40, zaklj. 20.40—20.42

Sveta življenje in vrvenje

Mrtve priče vesoljnega potopa

Da so same bajke, kar pripoveduje sveto pismo o prazgodovini človeštva, so trdili razni moderni znanstveniki, ki jim ni do resnice, ako ta resnica moti račune njihovega svetovnega prepričanja. Nepristranska znanost pa odkriva vedno nove dokaze o resničnosti dogodkov, ki jih navaja sv. pismo. Tako je v minolem letu angleška ekspedicija, ki jo je odposlal oxfordski muzej, našla ob spodnjem Evfratu, kjer je izkopavala na razvalinah kaldejskih mest Kiš in Ur, sledove vesoljnega potopa. Pri Uru je zadela v 50 metrov debelih zemeljskih plasteh na sumerske kulturne ostanke, ki izvirajo iz dobe 3200 do 4000 let pred Kristusom. Sredi teh plasti pa leži ilovnata naplavina, v kateri se nahajajo lončene črepinje in ribji ostanki. Voditelj angleške

Nemški državni kancler Müller, ki je pravkar prestal težko operacijo.

ekspedicije, prof. Langdon, prihaja do zaključka, da izvira ta naplavina od svetopisemskega vesoljnega potopa.

S tem dobiva novo veljavo silno odkritje sedaj že pokojnega nemškega učenjaka Franca v. Schwarza o izvoru vesoljnega potopa. Schwarz je po nalogu ruskega generalnega staba izvrševal v srednji Aziji zemeljsko-magnetična merjenja. Pri tem je našel v generalštabnem zemljevidu zapadno od Ebi-noorja, tam, kjer se od džungarskega Alatana odcepi golo, nizko, skalnato gorovje — zaznamovane »razvaline« Kaptagai. Še iz daljave par sto metrov je bil tudi Schwarz prepričan, da vidi pred seboj razvaline velikega mesta z obzidjem in zobčastim nadzidkom. Ko je pa dospel na mesto, se je izkazalo, da so namišljene razvaline navpične žolte skalnate stene. Najsilnejše presenečenje ga je čakalo, ko se je vzpel na vrh teh sten.

»Ta soteska« — tako pripoveduje Schwarz v svoji knjigi »Vesoljni potop in preseljevanje narodov« — »je bila najsvojevrstnejša, kar sem jih kdaj videl. Skalnate stene so bile na obeh straneh do zgornjega roba na prečuden način raztrgane in izprane.« Ravno tako svojevrstna slika se je nudila raziskovalcu z vrha nekega visokega gorskega grebena: »Prvo, kar sem videl, je bilo čudno lice nizkega gorovja, ki se je razprostiralo ob mojih nogah in ki je bilo do bregov Elei-noorja kakor izbrušeno, tako da so se v njem odbijali solnčni žarki kakor v zrcalu. Na vzhodu se je odpirala neizmerna Džungarska kotlina, na moji levici pa 20 do 30 km široko korito. To korito leži med Altanskim in velikim zapadnim, do Črnega morja segajočim Barliškim gorovjem in vodi iz korita do krnice Alkulskega jezera in do velikega zapadnega nižavja.

»Na orjaškem Tjašanskem gorovju, ki je ležalo pred menoj, sem opazil, kakor daleč mi je segal pogled, v eni ter isti višini vodno znamenje; pod tem znamenjem je bilo gorovje mestoma močno izprano. Podobno vodno znamenje je bilo v isti višini vidno tudi na Alatanskem gorovju, ležečem za našim hrbtom.«

Na podlagi teh dejstev je prišel Schwarz do naslednjih prezanimivih zaključkov: Vodovja, ki so nekoč kot velikansko azijsko sredozemsko morje polnila neizmerno Džungarsko kotlino in ves prostor, ki ga danes zavzema puščava Gobi, so se morala ob neki priliki z veliko silo zliti deloma preko deloma pa skozi nizko, raztrgano Kaptagajsko gorovje, mimo Balkaškega jezera, v nižavje proti zapadu. Da se je to zgodilo hitro in se voda ni morda počasi izsušila, priča dejstvo, da nosi skalovje samo eno vodno znamenje.

Ker je ležala površina »predpotopnega« jezera skoraj 2000 metrov nad gladino svetovnega oceana, je morala voda kot najmanj 25 km široka in 1200 do 1500 metrov globoka reka udreti proti Črnemu morju. Tu nakopičene vode so si izsilile pot dalje, izkopale Bospor in Dardanele ter se zlile v Sredozemsko morje. Toda neizmernih vodnih mas tudi ta kotlina ni mogla obseči in nastal je predor pri Gibraltarju. Proti jugu pa se je vodovje zlilo preko Sueške zemeljske ožine do južnega konca Rdečega morja in ob severni obali Sirije do evfratskega ozemlja.

O tej povodnji poroča sv. pismo kot o vesoljnem potopu. Kaj je povzročilo ta velikanski vodni predor, je težko določiti; najverjetnejše je, da se je to zgodilo o priliki kakega silnega tektonskega potresa.

Na podlagi tega odkritja je Schwarz potem raziskoval, pri katerih narodih se je v starih bajkah in pripovedkah ohranil spomin na vesoljni potop. Pri tem je prišel do zelo znamenitih uspehov. Ohranil se je spomin pri vseh indogermanskih in semitskih narodih, kar lepo soglaša s prvotnimi bivališči in preseljevanji obeh teh dveh narodnih družin. Težje pa je pojasniti spomin na vesoljni potop pri malajskih in nekaterih polinezijskih narodih. Schwarz pravi: Zaradi izsušitve velikega azijskega sredozemskega morja se je podnebje cele srednje Azije zelo poslabšalo; ne samo morsko dno, marveč tudi vsa njegova okolica se je izpremenila v stepe in puščave. Velik del srednje-azijskega prebivalstva je bil zato prisiljen, da se izseli. In to je tudi pravi vzrok za tisto davno preseljevanje narodov, ki je znano pod imenom »arijsko«.

Del Indogermanov je krenil proti zapadu in prodrl do skrajnih meja zapadne Evrope; drug del se je napotil proti jugu in potisnil Malajce nazaj do Indijskega otočja, a tam živeči Papuanci in del polinezijskih plemen so bili prisiljeni, da so se preselili v svoja sedanja bivališča. Semitska praplemena, ki so prvotno najbrže živela skupaj z Indogermani, so krenila najprej proti zapadu, potem pa proti jugu, dočim so se Kitajci obrnili proti jugovzhodu. Drug del mongolskih plemen je odšel proti severu, v Sibirijo; od njih so se odcepili kasnejši Indijanci in preko Berinške ceste prišli v Ameriko.

———

Zaklad na morskem dnu

Skupina italijanskih potapljačev, ki se peča z dviganjem zakladov raznih potopljenih ladij, je tačas na delu, da dvigne zaklade britanskega poštnega parnika »Drummond-Castle«. Ta parnik se je potopil poleti 1896 v vodah otoka Molène ob bretonski obali. Utonilo je 247 potnikov. V navedenih vodah je polno ostrih čeri, ki so ladjam silno nevarne. Posebno velja to o čereh »Quessant«, o katerih gre glas: »Kdor vidi Quessant, vidi svojo lastno kri.«

Katastrofa omenjenega parnika se je zgodila naslednje: Bilo je 17. junija proti polnoči — zadnji dan vožnje. Morje je bilo docela mirno in na parniku so z največjim sijajem in razkošjem praznovali poslovilni večer. Na krovu so bili bogati podjetniki iz Južne Afrike, ki so vozili s seboj velike množine korald, jantarja, zlata, diamantov itd. Na parniku je vladalo kar najboljše razpoloženje; godba je igrala, plesali so in peli. Razposajenost pa je nenadoma presekal silen sunek: parnik je zadel na čer, ki mu je prodrla globoko v drobovje in mu na široko odprla bok. Nastala je nepopisna groza in borba za življenje. Toda rešitev je bila izključena: parnik se je vzpel navpično in se tako pogreznil v globino. Kakor so potem presodili, se je bil moral kapitan zmotiti za 12 milj; menil je, da je že obplul Quaessant in ni več pazil. Morje je potem ob plimi cele tedne prinašalo na obalo mrliče, med drugim mater, ki je krčevito objemala svoje dete, in ladijske razbitine. Še žive pa so našli na razbitinah tri potnike — edini preživeli izmed 250 ljudi, ki so bili na parniku. »Drummond Castle« leži v globočini 750 metrov.

———

O, ta arzenik!

V Nagy-Reve na Ogrskem in sosednjih vaseh se je v zadnjem času pripetilo več nepojasnjenih smrti, ki so vzbujale sum, da so postali umrli žrtve zastrupljenja. Oblast je slednjič uvedla preiskavo in dognala, da so se res spravljali ljudje kar na veliko na oni svet s pomočjo arzenika. Središče teh zločinov sta bili babici Fazskas in Csordas, ki sta prodajali arzenik in prejeli za vsako uspelo zastrupitev še sto pengejev povrhu. Doslej so razen babic zaprli še šest drugih oseb in izkopali 18 mrličev; izkopati pa nameravajo še nadaljnih 15 mrličev. — Podoben slučaj razburja tudi angleško javnost. Tam je v družini Duff v Croydonu v kratkem času umrlo pet članov družine: gospodar Duff, njegova svakinja Vera Sydney in njena mati ter oba Duffova otročiča, stara 7 odnosno 2 leti. Ostala je živa samo še gospa Duff in nanjo je slednjič padel sum, ko so si nepojasnjene smrti v njeni družini sledile hitro druga za drugo. Izkopali so vseh pet trupel in našli arzenik. Duffovo so zaprli, a zločinov še ni priznala. Zdi se, da je pomorila svojo družino zato, da bi se polastila zavarovalnine po možu, ki je bil zavarovan za 15.000 funtov šterlingov.

Cerkev sv. Pavla v Frankfurtu o. M., kjer je l. 1848. zboroval državni zbor. Zgodovinsko cerkev hočejo sedaj nekatere republikanske organizacije kupiti in podariti državi za narodni muzej.

Malo kasno in nerodno...

Ob pozni večerni uri se je vršila minoli ponedeljek v lainški farni cerkvi na Dunaju čudna poroka: 71letni vladajoči knez Franc Lichtensteinski je jemal v zakon 56letno vdovo bivšega ministrskega svetnika pl. Eroesa baronico Gutmann. Poroka se je izvršila v vsej tihoti in dan prej, nego je bila naznanjena, ker si ženin in nevesta nista želela gledalcev. Nazadnje gotovo ni taka reč in tudi nič novega ne, če se kdo poroči »na zadnjem ovinku«. Ta slučaj je pa bolj neroden zato, ker se »kronani glavi« kake muhe težje izpregledajo; vladajoči knez je za svoja dejanja vendarle vsakemu svojemu državljanu v nekem zmislu odgovoren... Najbolj težko je pa lichtensteinskim državljanom, da si je njihov knez izbral nevesto židovske krvi. Nevolja zaradi tega je bila splošna in lichtensteinska vlada je kneza na to tudi opozorila. Pomagalo pa ni in slednjič je osebna svoboda tudi za kneza najmanj, kar more zahtevati.

*

Tine: »Saj ti nič in nikdar ne delaš.«

Jaka: »Kaj, da ne delam? Ali ne pomagam vsakih deset let pri ljudskem štetju?«

Otvoritvena seja II. protiimperialističnega kongresa v Frankfurtu o. M. Navzočih je 500 zastopnikov vseh narodov na svetu, ki razpravljajo posebno o kolonialni politiki in manjšinskih vprašanjih.

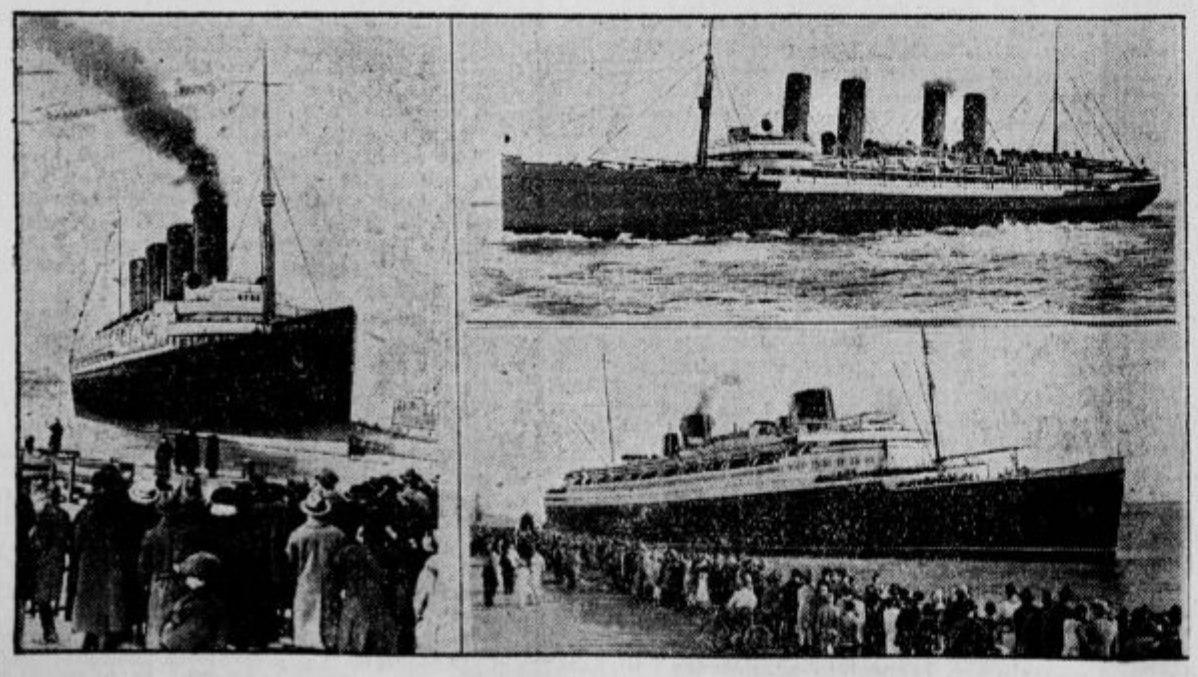

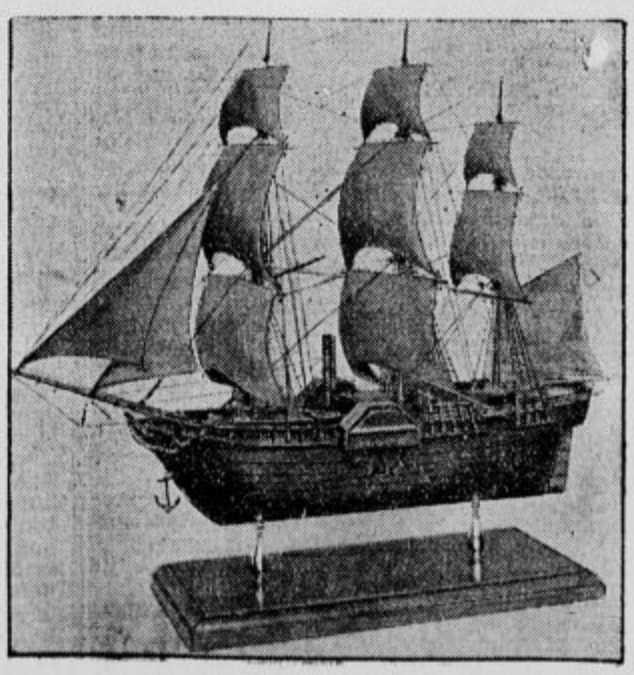

Parniki, ki so bili odlikovani s »Sinjim oceanskim trakom«. Od leve na desno: Angleški brzoparnik »Mauretania«, ki je imel v zadnjem času to odlikovanje; zgoraj parnik »Deutschland«, ki si je bil pridobil »Sinji trak« l. 1900.; spodaj nemški parnik »Bremen«, ki je pravkar prekosil rekord »Mauretanije« in ji prevzel odlikovanje; kapitan Ziegenbein, ki je na rekordni vožnji vodil »Bremen«; »Savannah«, prvi parnik, ki je l. 1819. plul preko oceana. Opremljen je bil z jadri in lopatastimi kolesi ob straneh. Čez 18 dni mu je na morju pošlo kurivo, nakar je plul z jadri. — Cela vožnja iz Evrope v Ameriko je trajala 26 dni. Parnik »Bremen« si je pravkar zaslužil »Sinji oceanski trak« z rekordno vožnjo po isti progi, ki je trajala 4 dni 18 ur in 17 minut

Za duha in srce

Znanstveni tečaj za etnologijo in verosloviе

(Semaine d'Ethnologie religieuse)

se vrši letos od 16. do 22. septembra v Luksemburgu. Taki tečaji so se vršili l. 1911, 1913, 1922, 1925 v Louvainu, Tilburgu in Milanu. Na letošnjem tečaju bodo v prvem delu temeljna predavanja o etnologiji, psihologiji, prazgodovini in verskem folkloru, v drugem delu se bo v 20 predavanjih obravnavalo važno socialno vprašanje družine pri raznih narodih.

Tečaj ima fundamentalni pomen za sociologa, etnologe, apologete, za profesorje srednjih šol, katehete itd. Udeleženci se morajo javiti do 15. avg. pri tajništvu lokaln. odbora: prof .P. Reuter, 101, Grande Rue, Luxemburg. Obenem morajo poslati 60 belgijskih frankov; s tem so opravičeni prisostvovati vsem predavanjem. Oskrbo in hrano jim bo komité preskrbel po zmerni ceni.

Eventuelna pojasnila daje prof. L. Ehrlich, Semeniška ulica 2, Ljubljana.

„Muzej savremene umjetnosti"

V Belgradu se je otvoril v znanem starem, finem, orientalskem konaku, v katerem je svojčas stanovala lepa srbska kneginja Ljubica, muzej sodobne umetnosti in to po inicijativi in munificenci kneza Pavla Karadjordjeviča. V pritličju se nahajajo zbrani fragmenti Meštrovičevega Vidovdanskega hrama, Kraljevič Marko, Miloš Obilič, Kosovska devojka, dalje »Moja majka«, »Moj otac«, Sfinga in drugo.

Potem se vrsti 19. in 20. vek srbske umetnosti: Novak Radovič, Pajo Jovanović, Stevan Aleksić, Djordje Krstić, Gjoka Jovanović, Toma Rosandić, Sreten Stojanović, Fran Kršinić in drugi.

Jugoslovanski impresionisti imajo svojo sobo. Tu so Slovenci Grohar, Jakopič, Vesel, Vavpotič, Cotič, Tratnik in Hrvati ter Srbi Kosta Miličević, Nadežda Petrović, Milan Milovanović, Beta Vukomanović, Vladimir Becić, Dragomir Glišić.

Tudi najmlajši imajo poseben apartement: Branko Popović, Peter Dobrović, Jovan Bijelić, Marino Tartalja, Veljko Stanojević, Živorad Nastasijević, Ivan Radović, Sava Šumanović in Milivoje Uzelac.

V prvem nadstropju je zbirka slik inozemskih umetnikov, posebno veliko je Angležev od najstarših do najmlajših.

»Muzej savremene umjetnosti« je pač ena najdragocenejših stvari, kar jih ima Belgrad, ki je sicer na umetniških in znanostnih zakladih po sili neugodnih zgodovinskih razmer zelo siromašen. Muzej upravlja g. dr. Milan Kašanin, znani srbski književnik.

•

Dodatek h knjigi Zgodovina Srbov. Spisal Silvo Kranjec. Založila Družba sv. Mohorja v Celju. 1929. — Naša Mohorjeva družba je izdala 14 strani dodatka k znani Kranjčevi zgodovini Srbov in sicer: rodovnike srbskih dinastij Nemanjičev, Obrenovičev in Karadjordjevičev ter prepotrebno osebno in stvarno kazalo.

Biblioteka za pouk in zabavo. Tiskala in založila tiskarna »Edinost«. Trst 1929. — V tem snopiču znane slovenske tržaške biblioteke najdemo: povest »Sestra« od Franceta Bevka, poučen spis o »Zakonu, kakor ga urejajo civilni zakonik in nove določbe konkordata med Italijo in sv. Stolico«, prevod »Lisica« od pisateljice Grazia Deledda, »V siamski džungli« po Cooperju, črtico ruskega porevolucijskega pisatelja Ovadija Saviča »Konjski tatovi« in drugo.

•

Zapuščina Otokara Březine. E. Chalupný objavlja v »Prager Presse« izvestje o pregledu zapuščine velikega češkega pesnika. Dasi je bilo ugotovljeno, da je pred leti imel pripravljeno novo zbirko pesnitev za tisk, rokopisa niso našli in domnevajo, da ga je Březina sam uničil. Našli so koncepte za razne spise v prozi, vendar so rokopisi tako črtani in popravljeni, da jih ni mogoče prečitati. Našli so tudi koncepte pisem ter obširno korespondenco pesnikovih prijateljev ter mnogo drugih privatnih pisem. Pesnikova knjižnica je katalogizirana ter obsega 4500 zvezkov, ki bodo razdeljeni glasom testamentarične odredbe pokojnega pesnika med vseučiliško knjižnico v Brnu ter Realno gimnazijo v Moravskih Budějovicah.

•

Ruska knjiga o vojni. Moskovska založba »Federacija« je objavila vojni dnevnik D. Oskina pod naslovom »Vojakovi spomini«. Mušketir Olenin pripoveduje svoje doživljaje; njegovo obzorje sega do kraja sveta svojega regimenta, ki izvršuje povelja neznanega, nedosegljivega vrhovnega poveljstva. Najboljše poglavje te knjige je opis ruskega umika po ponesrečeni ofenzivi v poletju 1917, katere namen je bil prekoračenje Karpatov.

Nova ruska opera. Sergjej Vasilenko je skomponiral opero »Sin solnca« iz modernega kitajskega življenja. Doživela je v Moskvi ogromen uspeh.

•

Johann Ude, Der ideale Staatsbürger und seine Wirtschaftsethik. (Klagenfurt, Wilh. Merkel). Ude je daleč preko meja svoje ožje domovine znan ter visoko cislan katoliški reformator v socialnem oziru. Je velik nasprotnik vojske, agrarni reformator in principijelni nasprotnik kapitalizma. V navedeni, pravkar izišli knjigi obdeluje avtor različne aktualne probleme, njegov slog je živahen in prepričevalna so njegova izvajanja, dasi je marsikaj napisal v naglici, radi česar najdemo v njegovem delu mesta, ki niso zadostno utemeljena. Kot znamenje živahnosti katoliškega gibanja, ki se udejstvuje na vseh poljih, je knjiga velikega pomena in vredna pozornosti.

•

Skladatelj »Jonny-ja Ernst Krenek; je zložil novo opero »Orestovo življenje«, ki se bo izvajala 1. 1930 v Leipzigu.

DOKTORJA FRANCETA PREŠERNA Zbrano delo je najlepši knjižni dar Slovencem v letu 1929. V neizpremenjeni obliki prvega natisa beremo tu Poezije našega velikana, njegov Dodatek slovenskih poezij, potem Nameček nemških in ponemčenih poezij in njegova Pisma. Imamo tedaj vsega Prešerna, ki bo po tej knjigi prodrl v sleherni slovenski dom ter postal last vsega našega ljudstva. (Cena broš. 40, vez. 55, celo usnje 90 Din.)

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani

Sport

Jadran. Danes ob 18.30 trening na igrišču ASK Primorje. Igralci: Logar I. in II., Pelc, Drago, Kokalj, Saus, Goli, Spreitzer, Golja, Kocjan, Antosievizc, Kern, Dernovšek, Sušnik, Gaberšček, Čemažar naj bodo na navedenem igrišču točno ob 18 z vso opremo. — Načelnik.

S. K. Ilirija (plavalna sekcija). Danes zvečer ob 7.30 sestanek vseh tekmovalcev in tekmovalk na kopališču. Ker se bodo dala zadnja navodila za tekmovanje, je sestanek strogo obvezen. — Načelnik.

Razne sportne vesti

V nedeljo se igra peto kolo tekem za državno prvenstvo. Srečajo se Hašk : B. S. K. v Zagrebu, v Splitu pa Hajduk : Gradjanski. Hašk se za revanš z B. S. K. temeljito pripravlja, spremenil je celo moštvo. Tekmo bo sodil Dunajčan Braun ali pa Miesz. V Splitu so počakali Gradjanskega na zelo slavnosten način. To je namreč 12 medsebojna tekma, od katerih je Hajduk 6 izgubil, v 3 zmagal in 3 igral neodločeno. Score je 21:25 za Gradjanski. To tekmo vodi tudi inozemec, najbrže zopet Ivančič iz Budimpešte ali pa Boronkay. Zopet sami inozemski sodniki, na katere smo prav radovedni.

K TEKMI B. S. K. : GRADJANSKI

Radi poraza purgerjev so se duhovi malo pomirili, včerajšnji »Jutarnji list« ima celo zelo objektiven članek. G. ks. poziva vse zagrebške sportnike, naj že enkrat opuste staro prakso, da iščejo vzroka poraza v sodniku, občinstvu itd. Ks. odkrito prizna, da je momentano belgrajski in splitski nogomet boljši od zagrebškega.

Pri omenjeni tekmi so se pa nekateri igralci tako daleč izpozabili, da so celo psovali sodnika s »kranjsko sv . . .«, »šuftom in podobno. Teh psovk n e s m e m o prezreti; pa bodisi da je Vodišek dobro ali slabo sodil. Zamislimo si, da je igral z Gradjanskim mesto B. S. K. kak ljubljanski klub, sodil pa kdo iz Zagreba. J. N. S. bi podvzel takoj najostrejše korake ne samo proti igralcem, ampak celo proti klubu, če bi igralci psovali zagrebškega sodnika. Prepričani smo, da J. N. S. ne bi čakal in bi diskvalificiral brezpogojno. Ker so se pa igralci tako daleč izpozabili, da so opsovali našega ljubljanskega sodnika, je naša dolžnost, da protestiramo in od J. N. S. zahtevamo, da se dotični igralci pokličejo na odgovornost in kaznujejo. Kaj čaka J. N. S., zakaj ne uporabi §§ 25 in 62 in ne izreče vsled težkih pregrešk zabrane igranja Remecu in Cindriču? V nedeljo se tekme nadaljujejo in smo prav radovedni na stališče J. N. S., zlasti še, ko trdi tajnik dr. Riboli v odgovoru dr. Karnerju iz Osjeka, da uprava J. N. S. deluje o b j e k t i v n o in jim je vseeno Zagreb, Belgrad ali Split.

REKORDI PRIPRAVLJAJO SAMO POT.

Robert Brumm piše:

Ropot glede Schmelinga je znak, kako splošna javnost danes sportno misel ocenjuje. Imena nosilcev rekordov se šopirijo vsak dan v strokovnih rubrikah časopisov in naznanjajo imena junakov tekališč in drsalnic, nogometnih igrišč in igrišč tenisa, plavalnic in borilnic itd. Skoraj vsak narod ima svoje izvoljence, ki imajo v mednarodnem sportu velik pomen ali ki morejo domovini postreči celo s kakšnim svetovnim rekordom. Čez noč postanejo taki junaki heroji svojega naroda, in ta jih brezmejno časti in slavi. Spomnimo se le na finskega polboga Nurmija, ki mu je hvaležna domovina še živemu postavila spomenik iz brona in kamna! Spomnimo se na zmagovalce pri zadnjih olimpijskih igrah v Amsterdamu, ki so jih doma skoraj povsod dvigali v oblake. Ko se je n. pr. nogometno moštvo Uruguaya, že drugič pri olimpijskih igrah zmagovalno vrnilo v domovino, so ga sprejeli kot sprejmemo armado po dobljeni zmagi. Hvaležna domovina je pozlatila olimpijsko lavoriko svojih modernih sinov junakov z velikopoteznim materielnim darilom.

Predstavniki človeškega sportnega stroja v njegovi najboljši popolnosti se v nobenem oziru ne morejo pritoževati; če je treba, spremenijo lahko olimpijski lavor v žvenketajoč novec. Če napravijo to kot amateri ali kot profesionali, je samo vprašanje takta, ki jim pač ne dela dosti preglavice.

Opažujoč rekorde v raznih sportnih panogah se moramo prav za prav čuditi, s kakšnimi ogromnimi rezervami moči razpolaga človeško telo in do kakšne bajne spretnosti in gibčnosti ga lahko dovedemo s sistematičnim treniranjem. Amerika na primer ima celo vrsto atletov, ki skočijo ob palici visoko gor nad štiri metre, do več kot 4.3 m, o čemr bi si prejšnji rod niti sanjati ne bil upal. Tudi Evropa je imela dobrega zastopnika v tej vrsti, Norvežana Hoffa. Enako vreden je Osbornov višinski skok nad 2 m in Catorjev skok na daljavo okoli 8 m. Prav tako občudovanja vredna sta Nurmi in Bouin, ki sta nam dokazala, da more človek iz lastne moči preteči v 1 uri do 20 km. Bajni so uspehi Arne Borga in Weissmuellerja in drugih, in vendar moramo reči, da jih bo mlada garda prej ali slej prekosila. O mestih beremo vsak dan kaj novega. Vse polno je že atletov, ki stegajo roko po 50metrski meji v metu diska; neštetemu številu sfrči kopje čez 60 m daleč iz rok, tudi že čez 70 m in bližamo se 80 metrom; kdor je vrgel pred 20 leti kroglo 12 do 13 m daleč, je bil predmet splošne pozornosti — in danes v mednarodnih tekmah že skoraj nobenega sunka več ne zapišemo, ki ni med 15 in 16 m, in tudi meja 16 m je že prekoračena. Rigoulot potegne z eno roko 115 kg od tal nad glavo, z obema rokama nad 140 kg in sune nad 180 kg! Skoz vse leto traja doba rekordov, in človek se razkriva na sportnem polju kot nenasiten zmagovalec nad časom in nad prostorom. Tudi ženske so dosegle marsikje uspehe, na katere so bili pred par desetletji še njih moški tovariši ponosni.

Smisel in cilj sporta pa seveda ni doseganje rekordov; spričo ogromnega števila sportnikov je število onih, ki rekordirajo, razmeroma le majhno. A kot voditelji in kažipoti moderne telesne renesanse utirajo rekorderji sportu pot, na kateri dobi »množica človek« sredstva za oddih in za okrepčanje. Na poti napredka je kulturni človek zadnjega stoletja telesnost napram duševnosti le preveč zanemaril. Iz prvotnega človeka, ki je delal v prvi vrsti s fizično silo, se je razvil človek možganov, ki si je zgradil stroje, si napravil moči narave uslužne in je pri tem dal telesni vzgoji samo stransko vlogo. Duh in telo sta pa nerazdružljiva enota, in temu modremu spoznanju se ima zahvaliti sportno gibanje modernega časa za svoj izredni razmah. Junaki tekališč in plavalnic in borilnic bodo našli s svojimi uspehi vselej občudovanje hitro navdušene množice, ki jih bo obsipala z venci in kvišku dvigala s slavospevi; a ti junaki so v bistvu samo paradni predmeti, ki jih radi pokažemo in s katerimi se radi postavimo. To pa, kar napravi sport za res pravega činitelja kulture, to so milijonske armade njegovih pristašev, ki najdejo pod njegovo zmagovito zastavo oddih in okrepilo, samozavest in spoštovanje do bližnjega.

Turistika

Turistom za Storžič in Grintavec. Pašna zadruga pri Sv. Ambrožu nad Cerkljami je kupila Kriško planino na Krvavcu. V svrho melioracije pašnega ozemlja po uradu za agrarne operacije je zadruga na najvišjih vršacih postavila signale, kot na Storžiču, Grintovcu in drugih vrhovih. Turiste opozarja kranjska podružnica S. P. D., da varujejo te orijentacijske naprave.

Poljčane. Podružnica S. P. D. v Poljčanah ima v nedeljo popoldne ob 4 svoj ustanovni občni zbor v prostorih hotela Bahorič v Peklu. Članstvo se naproša udeležiti se istega v čim večjem številu.

Dopisi

Ljutomer

Odlikovanje. Te dni je bil odlikovan velezaslužen mož, neumoren delavec na kulturnem polju, dobro znani učitelj v pok. g. Franjo Zacherl. Po lepem nagovoru mu je med petjem tukajšnjega pevskega društva (kateremu je odlikovanec ustanovitelj) pripel okrajni glavar g. dr. Alojzij Trstenjak red sv. Save V. vrste. Slovesnost se je vršila v lično okrašeni sejni dvorani mestnega občinskega zastopa, kateri so razen mestnega občinskega zastopa prisostvovali učitelji, zastopstvo ljutomerskega glasbenega društva, poprej omenjeno pevsko društvo in drugi občani.

Avtobusna vožnja. Poskušna vožnja za periodično prevažanje oseb z avtobusom na progah Ljutomer — Sv. Jurij ob Ščavnici — Gornja Radgona in Gornja Radgona — Slatina Radenci — Ljutomer, odrejena na zahtevo politične oblasti, je prav dobro uspela. Ker so ceste v dobrem stanju, je oblastvo perijodično prevažanje oseb na teh progah dovolilo. Komisija se je odpeljala ob 9.45 iz Ljutomera in se vrnila z avtobusom v Ljutomer ob 17.15. Vozni red avtobusov na teh progah bo objavljen.

Metlika

Obisk skopljanskih seljakov. Kakor čujemo, nas prihodnjo nedeljo obišče trideset skopljanskih kmetovalcev, da si ogledajo naše oblastne gospodarske naprave in to v prvi vrsti lepo urejeni oblastni trtni nasad v Drašičih. Pripeljali se bodo že z jutranjim vlakom ob pol petih do Rosalnic, si ogledajo Tri fare, nato pa se podajo peš v Drašiče, kake tri četrt ure do Treh far. Ko si bodo ogledali trtnico in tudi druge vinograde ter vinske gorice okrog Drašičev, se malo oddahnejo v vasi sami pod lipami na trgu okrog cerkve. Popoldne pa jih bodo Drašičani na vozeh odpeljali v Metliko, katero si bodo naši gostje ogledali, z večernim vlakom ob 18 odpotujejo pa v Novo mesto na grmsko kmetijsko šolo. Z veseljem pozdravljamo naše južne brate, da si ogledajo naše slovensko gospodarstvo in pa vzorno skrb naših oblasti za naše kmetijstvo v vseh panogah.

ŠT. RUPERT NA DOL.

Pred 30 leti je živel v naši dolini mož, ki je s svojim duševnim očesom zrl preko meje »svojega«. Bil je to Blaž Kovačič, ustanoviteljtuk. gasilnega društva. Društvo se je lepo razvijalo in vršilo svoje plemenito delo celih 30 let. V teh dolgih letih je sodelovalo ravno pri 30 požarih in sicer z uspehom. S tem je to karakterno socialno društvo storilo mnogo dobrega tuk. prebivalstvu. Koliko gmotnega blaga je rešilo in koliko solz je prihranilo nesrečnim družinam, ki jih je obiskal uničujoč požar. Z novim časom pa je nastala nova potreba in zahteva po praktičnejšem gasilnem orodju. Raš ob 30letnici obstoja smo dobili novo motorno brizgalno. V nedeljo je bila slovesna blagoslovitev brizgalne in proslava 30letnega obstoja, združena z običajno veselico. Na predvečer so se gasilci z godbenimi komadi, petjem in govorom poklonili kumici in kumu nove brizgalne g. graščaku Barbotu in njegovi gospej. Blagoslovitev se je izvršila v nedeljo ob enajstih nadvse slovesno. Na govorniškem odru pred cerkvijo so se pojavili g. župnik Natlačen, ki je izvršil blagoslovitev, načelnik gasilcev g. Prah, ki je podal historijat društva ter graščak in kum Barbo. G. Barbo je spregovoril prav lepe besede, ki so napravile na občane velik in simpatičen vtis. Omeniti je treba, da g. graščak ni bil samo kum, ampak tudi mecenski darovalec. Za oboje mu gre velika zahvala. Nato je bila gasilna vaja in nova motorna brizgalna v svojem pogonu je bila predmet občudovanja. Popoldne pa se je vršila običajna veselica. — Naj bi nova brizgalna doživela kar najmanj nesrečnih slučajev in pri vsakem dosegla kar največji uspeh. Vrlim in požrtvovalnim gasilcem vse priznanje. Naj se društvo razvija lepo naprej: v slogi! Na pomoč!

Kočevje

Malo več pazljivosti! V Kočevju, kjer je zaposlenih par sto delavk, je morala zelo nizko padla. Slučaji, ki so se dogodili in o katerih ve pristojna oblast, so kričeči in dokazujejo, da pri nas cvete tudi tajna prostitucija. V interesu deklet je, da oblast bolj pazi nanje in da slučaje eksemplarično kaznuje.

Izvabljanje ljudskega denarja. Na šolski prostor v Hauffovem drevoredu se je nastanil vrtiljak, hitri fotograf in še drugi taki komediantski šotori. Mi bi končno ne imeli nič proti takim stvarem, ki so v zabavo dece. Toda danes so časi resni in živimo v mestu, kjer delavec in rudar nima niti vsakdanjega kruha kamoli še dinarjev za vrtiljak in podobne navlake. In baš od teh se izvablja največ denarja. Smo mnenja, da naj bi občina absolutno ne dovoljevala vhoda različnim komediantom, ker si s tem prav nič ne opomore in ker vrtiljak in druge take priprave niso ne kulturne in ne moderne. Sapienti sat!

Cene na zelenjadnem trgu pri nas. Zadnjič sem čital v »Slovencu« cene različnega sočivja ni sadja, ki so nastavljene v Ljubljani. Primerjajoč jih s cenami, ki pri nas veljajo, prime vsakega, ki je navezan na stalno kupovanje sočivja in živil, sveta jeza. Kako ne! Primerjajmo: 1 kg krompirja v Ljubljani 1—1.25, pri nas 2.75—3.25, češnje v Lj. 1 kg 3, pri nas prinešene iz dežele 10 Din! Borovnice 2 Din liter v Lj., pri nas 3—3.50 Din, fižol (stročji) v Lj. 1 kg 3 Din, pri nas 8—10 Din! Jajca v Ljubljani par 2.25, v Kočevju 3 Din. Par piščancev (ki tehtata vsak nad pol kilograma) v Lj. 40 Din, pri nas (slaba, oba za tri četrt kg) 35—40 Din. To so številke, ki povedo veliko. Kaj je mar, Kočevje najbogatejše mesto? Diference pri cenah gredo pri kilogramih v stotine dinarjev. Zadnji čas je, da se tudi pri nas uvede tržno nadzorstvo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 26. julija: 12.30 Reproducirana glasba — 13.00 Časovna napoved, borzna poročila, reproducirana glasba — 13.3 Iz današnjih dnevnikov — 18.00 Koncert radio-orkestra: Fučik: Vhod gladiatorjev, Engel Berger: Manon, Nesler: Trobentač iz Seckingna, Ascher: Ninon, Mussorgsy: Solza. — 19.30 Cvetko Golar bere svoje pesmi. — 20 Gospodinjska ura, gospodična Cilka Krekova. — 20.30 Pevski solistični večer gospe Wohlauz: I. Ciklus slovenskih narodnih in ponarodelih dekliških pesmi v priredbi Josipa Pavčiča: Slovensko dekle, Sem slovenska deklica, Kukavica, Rožmarin, Veselja dom, Ne hodi za mano, Ko ptičica sem pevala, Perica, Kaj boš za mano hodil, Nocoj pa, ah nocoj, Kadar boš na rajžo šel, Po gorah grmi in se bliska, V gorah je ivje, Šivilja, Ogljar, Lastovki v slovo, Ena ptička je pela, Mizo sem ribala — 21.30 Koncert radio-orkestra: Sousa: Washington pošta, Fetras: Zgodbice iz saškega gozda, Beethoven: Adagio iz »Sonate Pathetique«, Lincke: Bil je sen, Verdi: Traviata Geiger: Lehariana — 22.30 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Petek, 26. julija.

Belgrad: 12.45 Plošče. — 13.30 Vesti. — 17.25 Radio-kvartet. — 18.20 Gospa A. Godjevac predava o instituciji Kralj. fonda. — 20 Radio-kvartet s sodelovanjem H. Prževalskega (bas). — 21.50 Poročila. — 22 Dušan Grubić predava o zasebni pomoči pri rešitvi gospodarske krize. — 22.25 Narodni pevci s svojimi glasbili. — **Zagreb:** 13.15 Plošče. — 20.35 Operetni večer sester Sciboll iz Monakovega. — 22 Lahna večerna glasba. — **Varšava:** 12.05 Plošče. — 16.30 Plošče. — 18 Popoldanski koncert. — 20.30 Simfonični koncert. — **Dunaj:** 11 Dopoldanska glasba. — 16 Popoldanski koncert. — 18 Akademija. — 20.05 Prodana nevesta. — **Brno:** 12.20 Orkestralni koncert. — 21 Orkestralni koncert. — 22.25 Prenos iz Prage: Jazz-band. — **Berlin:** 17 Pesmi. — 20 Iz arhivov operetne literature. — **Katovice:** 16.20 Plošče. — 20.30 Prenos koncerta iz Varšave. — 23 Odgovori na dopise v francoščini. — **Toulouse:** 12.45 Solistični koncert. — 13 Pesmi. — 13.15 Plesna godba. — 20.30 Koncert (harmonika). — 20.45 Fragmenti iz komičnih oper. — 21 Svečan koncert. — **Stuttgart:** 16.15 Popoldanski koncert. — 18 Koncert radijske reklame. — 20.15 Zabavni koncert. — 21.30 Večer slušnih iger. — **Praga:** 12.20 Prenos iz Brna: Koncert. — 16 Srednjeevropska tržiča. — 16.30 Prenos iz Bratislave: Koncert. — 21 Prenos iz Brna: Koncert. — 22.25 Jazz-band. — **Rim:** 13.15 Koncert tria. — 17.30 Popoldanski koncert. — 21 Prenos operete. — **Milan:** 11.15 Plošče. — 12.30 Kvartet. — 20.30 Simfoničen koncert. — **Budapest:** 9.15 Plošče. — 12.05 Orkestralni koncert. — 17.45 Operetna glasba. — 19.30 Ogrske pesmi. — 20.30 Klavirski večer. — 21.30 Koncert vojaškega orkestra. — 23 Koncert ciganske kapele.

Orel

Dol. Logatec: Orliška sreja priredi v nedeljo, 28. julija 1929 v Dol. Logatcu svojo prvo celodnevno orliško prireditev s sodelovanjem notranjskih orliških krožkov. Spored: 7.15 sprejem gostov na postaji. Ob pol devetih obhod po vasi, ob 9 sv. maša v farni cerkvi. Po sv. maši tabor v društvenem domu. Ob pol 12 javna telovadba na vrtu Km. gosp. društva. Program telovadbe: 1. Članice: praške proste vaje za l. 1929. 2. Mladenke: obvezne vaje za l. 1929. 3. Članice: Zvezda mila, simb. vaja. 4. Članice: Tri dobe češke zemlje, simb. vaja. 5. Gojenke: Vaje z zastavicami. 6. Članice: Lahka atletika: Skok v daljavo. 7. Članice: Rajanje. 8. Članice: Gor čez izaro, simb. vaja. 9. Venček vaj po narod. pesmi. 10. Članice: Vaje s kiji. Po telovadbi prosta zabava, šaljiva pošta, šopki, bogat srečolov z raznimi dobitki. Za okusno jedačo in pijačo vsestransko preskrbljeno. Ves čas nas zabava godba tukajšnjega Prosvetnega društva, za spremembo pa zaigrajo vmes borovniški tamburaši.

Poizvedovanja

Na »Spiri« se je izgubila siva usnjata torbica z legitimacijo. Pošten najditelj naj vrne vsaj legitimacijo na naslov: »Pošta Ljubljana 1«.

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

Wiener Messe

1. do 7. septembra 1929 (Rotunda do 8. sept.)

Posebne prireditve:

MEDNARODNI RADIO-SEMENJ.

Razstava hranil in nasladil. Razstava potrebščin za hotelske obrate, razstava U. d. S. S. R. — Razstava južnoafriške Unije. — Tehniške novosti in iznajdbe. Gradbeni in cestno- gradbeni semenj. Avstrijsko rudarstvo. — Razstava francoskih umetnih obrti in luksuznega blaga. — Dunajski salon za kožuhovino. Razstava pisarniških potrebščin. — Reklamni semenj. — Vzorčna razstava poljedelstva in gozdarstva. — IV. Avstrijska ječmenova razstava — Vrtnarska razstava — Mlekarstvo — Razstava malih živalij. Poskušnja avstrijskega vina.

II. AVSTR. ŽIVINSKI SEJEM.

(5. do 8. septembra 1929)

Plemenska živina - Klavna živina - Konjska razstava. Brez potnega vizuma! Prost prehod avstrijske meje s sejmsko izkaznico in potnim listom. Ogrski potni vizum se dobi na meji proti sejmski izkaznici. Znatno znižanje voznih cen na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju in pri zračnem prometu. — Vsakovrstna pojasnila kakor tudi sejmske izkaznice (po Dinarjev 55·—) pri

WIENER MESSE A. G. WIEN VII.

ter za časa lipskega jesenskega sejma pri

Auskunftstelle v Lipskem, Oesterr. Messehaus, in pri častnih zastopstvih

v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska c. 31
Zveza za tujski promet v Sloveniji, Dunajska c. 1
Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

MALI OGLASI

Vsaka drobna **vrstica 1·50 Din** ali vsaka **beseda 50 par.** Najmanjši oglas **5 Din.** Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službodobe

Blagajničarko

z daljšo prakso, ki bi znala voditi tudi knjige, sprejme trgovina z železnino Anton Brenčič, Ptuj. Reflektantke, ki so službovale že v železnini, imajo prednost. Razen slovenščine se zahteva tudi obvladnaje nemškega jezika v govoru in pisavi. Nastop se želi čimpreje! Začetnice so izključene!

Sodarsk. pomočnika

izurjenega, sprejme takoj P. Krušič, Krško, Slovenija.

Absolventa

trgovske akademije sprejme zavarovalnica v službo. — Oferte z označbo »Zavarovalnica« št. 8036 na upravo lista.

Trgovsk. pomočnika

sprejmem takoj za trgovino mešane stroke. Dragotin Radej, Trbovlje.

Prodamo

Puhasto perje

kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisti beli puh kg po 300 Din. **L. Brozović**, kemička čistiona perja, Zagreb, Ilica 82.

Pozor poljedelci in zadrugarji!

Prodam 1500—2000 kg

semena divje višnje

zajamčeno zdravo, čisto in oprano. Zahtevajte vzorec, pa se boste uverili o prima svežem letošnjem semenu.

IVO PALINIĆ, SPLIT.

Kompleten portal

za trgovino, z rolo in senčnikom, kakor tudi štelaže in pult, vse v najboljšem stanju, se vsled prezidave takoj proda. Vprašati je v trgovini A. Žibert, Prešernova ul.

Okvirji oken

rabljeni, se ceno prodajo. Vprašati pri **Adolfu Bernhard,** Aleksandrova cesta 51, Maribor.

Prodam:

2 moški ponošeni obleki, štiri pare čevljev, dva klobuka, vse za 300 Din. Naslov v upravi »Slov.« pod št. **8000.**

Kupimo

Kupim

hrastove hlode. - J. Pogačnik, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Stanovanja

Vilo

prijetno, z elektriko in vrtom postavim na najlepši točki Rožnika, po potrebi zveza z lastnim autom, ako se prijavijo stanovalci, kateri imajo stanovanje po zmerni ceni. Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Stalno letovišče«.

Stanovanje

z vso oskrbo išče gospod. Ponudbe pod »Soliden« na upr. »Slov.«.

Vnajem

Stara trgovina

mešanega blaga se vsled odpotovanja zelo ugodno odda v najem. Stanovanje takoj v hiši. Dopise pod »Periferija treh dežela« št. 7973 na oglasni oddelek »Slovenca«.

Velik lokal

se takoj odda v **Mariboru,** Taborska ulica 8.

Razno

Kašo,

vedno svež oddaja na debelo veletrgovina

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

Kolesne garniture, šine in kretnice za

poljsko železnico

ležaje transmisijske jermenice v raznih velikostih, rebraste cevi za suho ogrevanje in

stružnico

proda po izjemnih cenah **Franc Stupica v Ljubljani, Gosposvetska cesta 1.**

»Sarolea«

svetovno znani motocikli. Generalno zastopstvo za Jugoslavijo Lampret in drug, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 1.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah. **ČERNE, juvelir, Ljubljana,** Wolfova ulica št. 3.

Posestva

Izred. ugodna prilika!

Prodam krasno posestvo, četrt ure od kolodvora, obstoječe iz vile s petimi sobami in kuhinjo. 2 sobi sta kompletno meblirani, kuhinja opremljena z vso posodo. Hlevi, gospodarsko poslopje, betonirana shramba, nekaj njiv in travnikov, 35 ha gozda, kateri je nekaj sekan, za ceno od 300.000 Din. Zamenja se event. za vilo v Mariboru. Ponudbe pod »Lepo posestvo« na upr. »Slovenca«, Maribor.

Hiša

začetek Rožne doline, 2 eno- in 2 dvosobni stanovanji, lep ograjen vrt, naprodaj za 135.000 Din. »Posredovalec«, realitetna pisarna, Dalmatinova ulica 11.

Mlin

na 6 parov kamnov, popolnoma na novo zidan z moderno opremo na močni reki s stalno vodo, s predpripravami za žage v bližini najbogatejših gozdnih kompleksov, pod zelo ugodnimi pogoji na prodaj. Naplačilo po dogovoru, ostanek pa lahko v daljših ugodnih obrokih. Ponudbe je poslati na oglasni oddelek »Slovenca« pod šifro **»Nov mlin in žaga«** št. 8030.

Inserati v »Slovencu« imajo največji uspeh!

Pouk

Šoferska šola

I. Gaberščik, oblastveno koncesijonirana, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova c. št. **52.** Praktični in teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. Prihodnji redni tečaj prične 1. avgusta. Poučujem tudi privatno.

Šoferska šola

prva oblastv. koncesijon., **Čamernik, Ljubljana** (Jugoavto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovnjaški teoretični pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Zahvala

Ker mi ob mojem odhodu iz Celjske bolnice ni bila dana prilika, se osebno zahvaliti velespoštovanemu g. primariju dr. Fr. Steinfelserju, ki je takoj uspešno izvršil težko operacijo na meni, ter g. dr. J. Kolšeku, ki mu je pomagal pri operaciji, izrekam njima tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo!

Tudi častitim sestram, ki so mi v bolezni tako skrbno in ljubeznivo stregle, moja iskrena zahvala!

V Radečah, dne 24. julija 1929.

Josip Ravnikar,
cestni okrajni načelnik.

✚

Sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjava prežalostno vest, da je v sredo 24. t. m. ob 11. ponoči po kratki bolezni v Gospodu zaspala najina mati

Frančiška Gabrovšek

v 71. letu starosti.

Pogreb nepozabne bo v petek ob 4. popoldne iz Rojana 21 na pokopališče pri Sv. Ani v Trstu.

Rajnko priporočava v molitev.

Ljubljana - Trst, 25. julija 1929.

Franc Gabrovšek,
načel. ravnatelj Zadružne Zveze v Ljubljani

Andrej Gabrovšek,
kaplan v Rojanu pri Trstu,
sinova.

Sadje in zelenjad

vsake vrste vkuhavajte samo v originalnih **Weckovih** pripravah za vkuhavanje. Zahtevajte samo Wecka pri vseh trgovcih. Tovarniška zaloga FRUCTUS, LJUBLJANA, Krekov trg 10. Zastopstvo v Mariboru: Carl Lotz in Pinter & Lenard; Celje: Josip Jagodič.

✚

Tužnim srcem naznanjamo vsem znancem in prijateljem, da je naš nad vse ljubljeni sinko

Hinko Kocmut

danes po zelo mučni in dolgi bolezni previden s tolažbo svete vere za umirajoče v 24. letu starosti, mirno v Gospodu preminul.

Pogreb predragega umrlega bo dne 25. julija ob 18. uri iz hiše žalosti, Rožna ulica št. 89.

Sv. maša zadušnica se bo brala v tukajšnji župni cerkvi.

Kranj, 25. julija 1929.

Janko in Josipina Kocmut, starši
in ostali sorodniki.

Ali že veste,

da dobi vsak, ki naroči „Radiowelt„ za eno leto ali podaljša naročnino za eno leto,

Zastonj elektronko

SD 4 (avdionko) ali XD 4 (sklopno ojačevalko)?

Letna naročnina Din 250·– in Din 10·– za poštnino premije

Ali že poznate

najboljši mesečnik Evrope? Ako ne zahtevajte še danes številko „FUNK-MAGAZIN"-a na ogled

Pišite samo na
WIENER RADIOVERLAG, G. M. B. H.
Wien I. Pestalozzigasse 6

Mestno poglavarstvo v Bihaću.
Štev. 1118/29.

OGLAS

Mestno zastopstvo te občine je sklenilo v svrho investicij najeti hipotekarno dolgoročno posojilo v znesku 3,000.000 dinarjev, kar je odobrilo finančno ministrstvo z rešenjem štev. 104.726/1929 z dne 26. junija 1929.

Vsled tega se pozivajo denarni zavodi v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki bi bili voljni skleniti z občino to posojilo, da dopošljejo svoje ponudbe do 10. avgusta 1929 podpisanemu poglavarstvu.

Za varnost posojila zastavlja občina svoje nepremičnine, ki sestoje iz električne centrale, vodovoda, 8 poslopij, raznih stavbišč in zemljišč.

V Bihaću, dne 22. julija 1929.

Mestni načelnik **Jusuf Hodžić.**

Opozarjamo na „Mali oglasnik"

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Ne stane nič ako pred nakupom **AVTOMOBILA** nove kreacije **General Motors-Opel** zahtevate prospekte

Naslov: „OPEL" ZAGREB, Ilica 23

»Ljudska knjižnica« z založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 25. zvezek: Haggard, HČI CESARJA MONTEZUME, 32 Din, vez. 42 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, STORŽEK IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE, 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Pregelj, OTROCI SOLNCA, 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA, 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din.

Francis Jammes: 8

Rožni venec v solncu

V svojem razmišljanju je prišla tudi na Peterčka? Kaj bo z njim, če mu umrje oče? Zdravstveno stanje tega bolnika ni dajalo nobenega upanja več in izgledalo je, da Bog v svojih visokih ciljih ni hotel dovoliti tako željno pričakovanega čudeža. Kakšen je bil pa potem namen Vsemogočnega? Katero smer bi bilo treba zavzeti?... Ono smer, ki je bila večkrat meglena, a vedno točno začrtana, kot tista, ki jo je bil vzel Tesar, da prepreči Herodove nakane.

Dominika je strastno čitala v knjigi življenja, ki se ji je zdelo kot lepa povestna knjiga, ki je čitatelj ne sme omalovaževati v nobeni potankosti.

Imela je sledeče misli, ki bi se jim morda smejal kakšen filozof, če mu bi jih bila zaupala:

Spoznala sem v Lurdu ubogega moža in njegovega otroka; obedovala sta na cesti in če se ne bi bila nahajala pri hotelskem oknu točno ob uri, ko sta kosila, bi mi bila ostala neznana. In če bi mi mladi mož, ki me tako zelo ljubi, ne bi bil dal cvetlice in mi ne bi bil stavil vprašanj, na katera odgovoriti se mi ni prav nič mudilo, se mu ne bi bila umaknila k onemu oknu. Ti dogodki bi bili za večino ljudi čisto vsakdanji in brezpomembni. zame pa niso, zakaj zame jih je Bog povzročil. Sicer se pa ti dogodki tičejo mene same in dovoljeno mi je, da skušam odkriti njih globlji pomen.

Denarno je lahko podpirala tudi te reveže, kot je že druge. Od očeta, ki ga ni bila nikoli poznala, je podedovala zelo veliko premoženje, poleg tega pa je bil njen stric napram njej izredno radodaren. Toda v tem primeru je šlo še bolj za drugo skrb kot za denarno podporo. Kdo bo nadomeščal temu otroku mater, ki jo je izgubil in očeta, ki ga bo izgubil, ako ne Mati božja s posredovanjem ene svojih dekel?..

Ali nisem dekla te Kraljice? Ali ne nastajajo skrivnostna sorodstva v srcih? Ali ni Jezus sam, preden je izdihnil, dejal Brezmadežni ter pokazal na sv. Janeza:

»Žena! Glej tvoj sin!«

Sv. Janezu pa je pokazal na Brezmadežno:

»Glej, tvoja mati!«

Zakaj jaz ne bi postala mati tega otroka? Kakšne družabne zapreke bi pri tem obstojale? Ali nimam pravice, da se sprašujem o svojem poklicu?

V parku se je začul smeh Dominikinih sester in sestričen. Našle so jo za cvetočim grmom, vedoč, da se rada skriva in v svojih skrivališčih moli rožni venec.

»Dominika! Dominika! Pridi z nami. Postala boš tako pobožna, da se bo zelena utica spremenila v kamen.«

V svoji mogočni in mladostni milini je veselo odgovorila, ne da bi se ujezila:

»Molčite, porednice!«

Dala si je na glavo veliki vrtni slamnik iz široke, lepe, mehke slame, okrašen z rumenimi in rdečimi črešnjami. Šla je v solncu po stopnicah terase navzgor, od koder je bil lep razgled na morje, v katerem se je zrcalilo modro nebo, na katerem so se blesteli nekateri beli oblački. V daljavi, visoko na hribu nad mestom, se je na stolpu romarske cerkve blestel pozlačeni kip Naše ljube Gospe. Čutiti je bilo, da je ta čestitljiva slika prepojena z milostjo, kot je ladja prepojena s soljo od valov, ki neprestano udarjajo ob njene boke.

Raztreseno Dominiko so njene tovarišice potegnile seboj, da igra z njimi kroket. Dali so ji kladivo v roko, toda ona je nadaljevala s svojim razmišljanjem in igrala radi tega zelo slabo.

»Na, nič ne paziš! Tem slabše zate! Spet si ga polomila.«

Med tem, ko so se njene sestre in sestrične smejale njeni nerodnosti, je razmišljala o izkrcanju Lazarja in svetih Marij: ladija je bila slaba. Prijatelj našega Gospoda je stal — tako si je predstavljala — molče na sprednjem delu in gledal z ostrimi očmi človeka, zopet obujenega k življenju, obalo, kamor je hotel zasaditi križ. Za njim so stale ženske, ki so prepevale svete pesmi.

»Spet si ga polomila! Ti si naravnost neznosna! Na kaj pa vendar misliš? Sedaj nam pa še podiraš loke s svojim krilom.«

Srce Dominike pa je napolnjevala neizrekljiva ljubezen do te nastajajoče Cerkve. Predstavljala si je sv. Magdaleno, ko je stopila prva na breg. V svoji kopreni je bila podobna skrivnostni žari, ki vsebuje ono mrtvaško dišavo, o kateri smemo govoriti samo, če se prekrižamo.

Igra je bila končana. Sestre in sestrične so se norčevale iz Dominike in iz njenih »pobožnih odsotnosti«, kot so dejale; ona pa je stopila gor v svojo sobo, kjer jo je čakala pošta: dve povabili, eno k maši v samostan usmiljenk, drugo k predavanju, prirejenem od Rdečega križa, potem pa dve pismi iz Bordeauxa: prvo od Štefana Duranda, drugo od ene sester mladega moža, ki jo je ljubil.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Terseglav.